

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Η συμπεριφορά των τράπεζων στην εξέλιξη των κόκκινων δάνειων

Βεΐζαδές – Στάυρου Φίλιππος

ΑΜ : eco17154

Επόπτης καθηγητής: Βαρελάς Ερωτόκριτος

Θεσσαλονίκη, 2020

Περίληψη

Σκοπός: Σκοπός αυτής της εργασίας είναι η μελέτη των μη εξυπηρετούμενων δανείων από τη πλευρά του τραπεζικού συστήματος, του τρόπου που δημιουργούνται αλλά και των πρακτικών που μπορούν και οφείλουν τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να ακολουθούν για την αποφυγή του φαινομένου αυτού.

Μέθοδος: Η παρούσα εργασία βασίζεται στην διεθνή βιβλιογραφία καθώς και σε επιστημονικά περιοδικά και εκθέσεις διεθνών οργανισμών που δραστηριοποιούνται στον τραπεζικό τομέα.

Αποτελέσματα: Τέλος, η εργασία αυτή πρόσφερε πολύτιμα αποτελέσματα σχετικά με τη μεθοδολογία πίστωσης και το πως συμπεριφέρονται τα κόκκινα δάνεια αλλά και ποια στοιχεία μπορούν να προειδοποιήσουν για τη φερεγγυότητα ενός δανειολήπτη σε πρώτο στάδιο αλλά και την πιθανότητα μετατροπής ενός δανείου σε μη εξυπηρετούμενο.

Λέξεις-κλειδιά: μη εξυπηρετούμενα δάνεια, μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα, κόκκινα δάνεια, επισφαλές δάνειο, τραπεζικό σύστημα, φερεγγυότητα

Περιεχόμενα

Περίληψη1

- 1 Εισαγωγή3
- 2 Τραπεζικό Σύστημα5
 - 2.1 Ο Ρόλος των Τραπεζών5
 - 2.2 Τραπεζικός Δανεισμός7
 - 2.3 Περιθώριο Κέρδους των Τραπεζών9
 - 2.3.1 Υπόδειγμα Περιθωρίου Κέρδους10
 - 2.3.2 Κερδοφορία και Επιτόκια12
 - 2.4 Μεθοδολογία πίστωσης14
 - 2.4.1 Πληροφορίες πίστωσης15
 - 2.4.2 Πιστοληπτική Αξιολόγηση17
 - 2.4.3 Έγκριση πίστωσης18
 - 2.4.4 Παρακολούθηση δανείου20
- 3 Κόκκινα Δάνεια - Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια22
 - 3.1 Ζήτηση και προσφορά25
 - 3.2 Διαχείριση Κόκκινων Δανείων33
 - 3.3 Παράγοντες που επηρεάζουν τη διαχείριση των επισφαλών δανείων34
 - 3.4 Η ανάκαμψη μετά την οικονομική κρίση36
- 4 Συμπεράσματα38
- 5 Βιβλιογραφία39

1 Εισαγωγή

Μία από τις συνέπειες της παγκόσμιας χρηματοπιστωτικής κρίσης, η οποία ξέσπασε το 2007, και η επακόλουθη κρίση χρέους της ζώνης του ευρώ ήταν η συσσώρευση μεγάλου αποθέματος μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ· ή αλλιώς κόκκινα δάνεια, όπως είναι ευρέως γνωστά πλέον) σε μια μεγάλη γκάμα τραπεζών της ζώνης του ευρώ. Μέχρι το 2013, περίπου το 8% του συνολικού ποσοστού των δανείων που χορηγήθηκαν από τον τραπεζικό τομέα της ζώνης του ευρώ ήταν μη εξυπηρετούμενα. Επιπροσθέτως, η κατανομή αυτών των ΜΕΔ δεν ήταν ομοιόμορφη μεταξύ των χωρών της ευρωζώνης, καθώς οι μέγιστες αναλογίες ΜΕΔ κυμαίνονταν από την ελάχιστη τιμή του 2% στη σκανδιναβική περιοχή έως και στη μέγιστη τιμή του 50% στην Ελλάδα και την Κύπρο. Μέχρι το 2015, τα αυξημένα ΜΕΔ αναγνωρίστηκαν σταθερά ως μία από τις βασικές προκλήσεις μακροπροληπτικής και εποπτικής πολιτικής για τον τραπεζικό τομέα της ζώνης του ευρώ (Aiyar, et al., 2015, Grodzicki, et al., 2015).

Η επακόλουθη πολιτική απάντηση, η οποία διατυπώθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούλιο του 2017, βασίστηκε σε διάφορους πυλώνες (Financial Services Committee, 2017):

- βελτιωμένη εποπτεία.
- μεταρρύθμιση των πλαισίων αφερεγγυότητας και ανάκτησης χρεών
- την ανάπτυξη δευτερογενών αγορών για ΜΕΔ («επισφαλή περιουσιακά στοιχεία»).
- και αναδιάρθρωση του τραπεζικού κλάδου.

Παρόμοιες πολιτικές υποστηρίχθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ). Από την ακμή του 2013, ο συνολικός δείκτης των ΜΕΔ μειώθηκε αργά, φτάνοντας περίπου στο 4,4% το δεύτερο τρίμηνο του 2018. Υποστηριζόμενη από τις θετικές πτυχές του φαινομένου αυτού που μπορούν να δώσουν ώθηση στην οικονομία - συμπεριλαμβανομένης της ισχυρής οικονομικής επέκτασης και της προσαρμοστικής νομισματικής πολιτικής - η αυξημένη εστίαση

των εποπτικών αρχών στην ανάγκη προσέλκυσης αποθεμάτων ΜΕΔ αναμφίβολα έπαιξε ρόλο σε αυτό.

Η υπόθεση για μια απόκριση δημόσιας πολιτικής σε διαρκώς αυξημένα αποθέματα ΜΕΔ οφείλεται στην ανησυχία για τον αντίκτυπο που ενδέχεται να έχουν τα υψηλά ΜΕΔ στην προσφορά πιστώσεων και, κατ' επέκταση, στις μακροοικονομικές επιδόσεις. Όπως συζητήθηκε στις εκθέσεις του ΕΣΣΚ και του FSC, τα υψηλά ΜΕΔ συνδέονται συχνά με την αναποτελεσματική κατανομή κεφαλαίου και χρηματοδότησης, ενώ αποσπούν επίσης την έλλειψη πόρων διαχείρισης τραπεζών από τη λειτουργία δανειοδοτικών επιχειρήσεων. Ταυτόχρονα, τα υψηλά αποθέματα ΜΕΔ μπορούν να θεωρηθούν ως σύμπτωμα της αδυναμίας του ισολογισμού μεταξύ των του δανειοληπτικού τομέα, ιδίως των μη χρηματοοικονομικών εταιρειών. Δεδομένου ότι οι εμπειρικές αποδείξεις, οι οποίες ήταν διαθέσιμες τη στιγμή που αυτές οι αναφορές οριστικοποιήθηκαν ήταν περιορισμένες, αυτό η εργασία επιχειρεί να ρίξει λίγο φως στη σχέση μεταξύ της συμπεριφοράς δανεισμού μεμονωμένων τραπεζών και της ποιότητας των περιουσιακών τους στοιχείων.

2 Τραπεζικό Σύστημα

Οι τράπεζες είναι χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που δέχονται καταθέσεις από το ευρύ κοινό και λαμβάνουν χρήματα από άλλες πηγές που ενδέχεται να έχουν στη διάθεσή τους προκειμένου να επεκταθούν τα δάνεια σε όσους έχουν ανάγκη από τα χρήματα. Οι τράπεζες παρέχουν ένα κανάλι (χρηματοοικονομική διαμεσολάβηση) για τη σύνδεση εκείνων που έχουν πλεονάζοντα κεφάλαια με εκείνους που χρειάζονται κεφάλαια, διασφαλίζοντας έτσι τα χρήματα που διατίθενται στην οικονομία να χρησιμοποιούνται πάντα με τον πιο αποδοτικό τρόπο. Με αυτόν τον τρόπο οι τράπεζες κερδίζουν εισόδημα όταν δανείζουν χρήματα με υψηλότερο επιτόκιο από ό, τι πληρώνουν τους καταθέτες για τη χρήση των χρημάτων τους. Η κύρια πηγή εσόδων της Τράπεζας δεν είναι άλλη από τη συλλογή των τόκων από τα δάνεια που χορηγούν, καθώς μια τράπεζα πληρώνει με χαμηλότερο επιτόκιο καταθέσεων και λαμβάνει υψηλότερο επιτόκιο δανείων. Η διαφορά μεταξύ αυτών των επιτοκίων αντιπροσωπεύει το καθαρό εισόδημα της τράπεζας. Υπάρχουν τράπεζες και άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα προκειμένου να αυξήσουν το κέρδος και να διασφαλίσουν τη μεγιστοποίηση της αξίας των μετόχων (Goldberg, 2009).

Επί του παρόντος, στις περισσότερες περιπτώσεις, οι εμπορικές τράπεζες ρυθμίζονται από κρατικούς φορείς όπως οι κεντρικές τράπεζες και απαιτούν ειδική άδεια τράπεζας για να λειτουργήσουν. Οι απαιτήσεις για την έκδοση τραπεζικής άδειας ποικίλλουν από χώρα σε χώρα και συνήθως ορίζονται και από την ευρύτερη οικονομική ένωση στην οποία υπάγονται, αλλά συνήθως περιλαμβάνουν:

- Ελάχιστο κεφάλαιο
- Ελάχιστος λόγος κεφαλαίου
- Απαιτήσεις «Fit and Proper» για τους ελεγκτές, τους ιδιοκτήτες, τους διευθυντές ή τους ανώτερους υπαλλήλους της τράπεζας
- Έγκριση του επιχειρηματικού σχεδίου της τράπεζας ως αρκετά συνετό και εύλογο

2.1 Ο Ρόλος των Τραπεζών

Ο τραπεζικός τομέας συμβάλλει ουσιαστικά στην οικονομική ανάπτυξη κάθε χώρας. Η συμβολή των τραπεζών στην ανάπτυξη έγκειται στο ρόλο που

διαδραματίζουν στην κινητοποίηση καταθέσεων και την αποτελεσματική κατανομή των πόρων στις επενδύσεις των πιο παραγωγικών χρήσεων στον πραγματικό τομέα. Έτσι, η διάθεση πιστώσεων στους δανειολήπτες είναι ένα μέσο με το οποίο οι τράπεζες συμβάλλουν στην ανάπτυξη των οικονομιών. Επίσης, οι τράπεζες συγκεντρώνουν πόρους για έργα που είναι πολύ μεγάλα για μεμονωμένους μετόχους για ανάληψη. Θεωρούνται επίσης ο σημαντικότερος παράγοντας χρηματοοικονομικών συναλλαγών στην οικονομία οποιασδήποτε χώρας και αποτελούν την κύρια πηγή πίστωσης (Rose, 2002). Ακόμη, η τραπεζική χρηματοδότηση είναι η κύρια πηγή χρηματοδότησης του χρέους. Οι εμπορικές τράπεζες χορηγούν πίστωση σε διαφορετικούς τύπους δανειολήπτη για πολλούς διαφορετικούς σκοπούς, είτε για προσωπικούς, επιχειρηματικούς ή εταιρικούς πελάτες (Saunders & Cornett). Εκτός αυτού, οι τράπεζες είναι επίσης οι θεματοφύλακες των χρημάτων του κάθε έθνους, τα οποία γίνονται δεκτά υπο τη μορφή καταθέσεων και πάντα πληρώνονται σύμφωνα με τις οδηγίες του πελάτη (Sinkey, 2002)

Με το πέρασμα των χρόνων ο ρόλος μιας τράπεζας έχει επεκταθεί σημαντικά και δεν περιορίζεται πλέον μόνο στη λήψη καταθέσεων και στην παροχή πίστωσης προς τους πελάτες της. Οι τράπεζες εκτελούν επίσης τις ακόλουθες δραστηριότητες (Fourie, Falkena, & Kok, 1998):

- Δημιουργοί χρημάτων:
Οι εμπορικές τράπεζες δημιουργούν χρήματα μέσω υποχρεώσεων κατάθεσης. Σε αντίθεση με τις υποχρεώσεις άλλων επιχειρήσεων, οι τραπεζικές υποχρεώσεις (επιταγές) γίνονται γενικά αποδεκτές ως μέσο πληρωμής.
- Διαχειριστές του συστήματος πληρωμών:
Διευκολύνει την πληρωμή πιστωτικών και χρεωστικών καρτών, τραπεζικές συναλλαγές μέσω Διαδικτύου και κινητών τηλεφώνων και αυτόματες ταμειακές μηχανές.
- Δημιουργοί έμμεσων χρηματοοικονομικών κινητών αξιών:

Οι εμπορικές τράπεζες κατέχουν περιουσιακά στοιχεία που υπόκεινται σε συγκεκριμένους κινδύνους, ενώ εκδίδουν αξιώσεις εναντίον τους στις οποίες αυτοί οι κίνδυνοι εξαλείφονται σε μεγάλο βαθμό μέσω διαφοροποίησης.

- Πράκτορες πληροφόρησης:

Οι εμπορικές τράπεζες ανέπτυξαν υγιείς βάσεις δεδομένων για πληροφορίες πελατών και οι πληροφορίες δεν είναι διαθέσιμες στο κοινό (ασύμμετρες πληροφορίες). Οι πληροφορίες κοινοποιούνται μόνο σε άλλες τράπεζες μέσω ενός τραπεζικού κωδικού ή μιας πλήρους γενικής βάσης δεδομένων που διατηρείται από τις τράπεζες.

- Πλήρωση χρηματοοικονομικού φάσματος»:

Η κεφαλαιαγορά δεν μπορεί να παρέχει το πλήρες φάσμα των μέσων που απαιτούνται από τους δανειολήπτες. Οι εμπορικές τράπεζες βοηθούν στο θέμα αυτό παρέχοντας ειδικά μέσα για να καλύψουν το κενό.

- Έμποροι σε ξένο νόμισμα:

Λόγω της παγκοσμιοποίησης των παγκόσμιων οικονομιών, αυτό έχει καταστεί πολύ σημαντική λειτουργία. Οι εμπορικές τράπεζες βοηθούν στη μετατροπή νομισμάτων, τη μεταφορά χρημάτων και τη διαπραγμάτευση ξένων χρηματοδοτήσεων. Μια υπηρεσία που αλλιώς δεν ήταν εύκολα προσβάσιμη από τους πολίτες.

Ανεξάρτητα από όλες τις άλλες δραστηριότητες, ο τραπεζικός κλάδος θεωρεί ότι ο δανεισμός είναι η πιο σημαντική λειτουργία τους για τη χρήση κεφαλαίων. Δεδομένου ότι το μεγαλύτερο μέρος του μικτού κέρδους της βιομηχανίας προέρχεται από δάνεια, η διαχείριση χαρτοφυλακίων δανείων επηρεάζει σοβαρά την κερδοφορία των τραπεζών (Wei-Shong, Peter, & Kuo-Chung, 2006).

2.2 Τραπεζικός Δανεισμός

Οι επενδύσεις σε έναν παραγωγικό τομέα είναι η προϋπόθεση για την επίτευξη της οικονομικής ανάπτυξης από τη σκοπιά της χώρας. Ο σχηματισμός κεφαλαίου υποστηρίζει θετικά αυτήν την επενδυτική λειτουργία. Μόλις σχηματιστεί ένα ικανοποιητικό επίπεδο κεφαλαίου, έρχεται η επιλογή υγιούς επένδυσης, που τελικά οδηγεί σε ροή κεφαλαίου στο μέλλον. Τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, κυρίως οι

τράπεζες εκτελούν αυτές τις λειτουργίες μέσω διαφορετικών μηχανισμών όπως τα δάνεια (Shofiqui, Nikhul, & Mannan, 2011). Η παροχή πόρων (χορήγηση δανείου) από ένα μέρος προς ένα άλλο ονομάζεται δανεισμός. Η όλη διαδικασία του δανεισμού προϋποθέτει το γεγονός ότι το δεύτερο μέρος δεν επιστρέφει το ποσό αμέσως στο πρώτο μέρος, αλλά κανονίζει είτε να αποπληρώσει ή να επιστρέψει αυτούς τους πόρους σε μεταγενέστερη ημερομηνία, καθιστώντας το χρέος ως προς το πρώτο μέρος.

Για να τους επιτρέψουν να λειτουργούν ως ενδιάμεσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί, οι τράπεζες συλλέγουν κεφάλαια από αποταμιευτές με τη μορφή κατάθεσης και στη συνέχεια το παρέχουν σε δανειολήπτες ως δάνεια. Έτσι, οι τράπεζες δέχονται καταθέσεις πελατών και χρησιμοποιούν αυτά τα κεφάλαια για να δώσουν δάνεια σε άλλους πελάτες ή να επενδύσουν σε άλλα περιουσιακά στοιχεία που θα αποφέρουν απόδοση υψηλότερη από το ποσό που πληρώνει η τράπεζα στον καταθέτη (McCarthy, Schneider, & Tibb, 2010). Συνεπώς, η κατάθεση των πελατών είναι η κύρια πηγή τραπεζικού δανείου και, ως εκ τούτου, η αύξηση ή η εγγύηση των καταθέσεων επηρεάζει άμεσα το δανεισμό. Επομένως, οι εμπορικές τράπεζες χορηγούν πίστωση σε διαφορετικούς τύπους δανειολήπτη για πολλούς διαφορετικούς σκοπούς, είτε για προσωπικούς, επιχειρηματικούς ή εταιρικούς πελάτες (Saunders & Cornett, 2003). Η τραπεζική χρηματοδότηση είναι η κύρια πηγή χρηματοδότησης του χρέους. Τέλος, αυτές οι λειτουργίες διαμεσολάβησης ωφελούν τόσο τις τράπεζες όσο και τους δανειολήπτες.

Η βασική κερδοσκοπική δραστηριότητα των εμπορικών τραπεζών είναι η χορήγηση δανείων στους πελάτες της. Κατά την κατανομή κεφαλαίων, ο πρωταρχικός στόχος της διαχείρισης τραπεζών είναι να κερδίζει εισόδημα ενώ εξυπηρετεί τις πιστωτικές ανάγκες της κοινότητάς του (Reed, Cotter, Gill, & Smith, 1976). Όπως έχει γίνει αντιληπτό, ο δανεισμός αντιπροσωπεύει την καρδιά του κλάδου. Τα δάνεια είναι το κυρίαρχο περιουσιακό στοιχείο και αντιπροσωπεύουν το 50-75 τοις εκατό του συνολικού ποσού των περιουσιακών στοιχείων στις περισσότερες τράπεζες, ενώ δημιουργούν το μεγαλύτερο μερίδιο του λειτουργικού εισοδήματος και

αντιπροσωπεύουν στις τράπεζες τη μεγαλύτερη έκθεση σε κίνδυνο (Mac Donald & Koch, 2006).

2.3 Περιθώριο Κέρδους των Τραπεζών

Το κόστος λήψης των καταθέσεων από πελάτες, που ονομάζεται έξοδο τόκου, είναι κυρίως ο τόκος που καταβάλλεται στους πελάτες, ενώ τα χρήματα δανείζονται σε άλλους πελάτες με υψηλότερο επιτόκιο. Η διαφορά μεταξύ του επιτοκίου με το οποίο δανείζονται τα χρήματα και του επιτοκίου που καταβάλλεται επί τόκων είναι το περιθώριο που προκύπτει ως εισόδημα από τόκους στην τράπεζα. Εκτός από την τακτική αυτή, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα επενδύουν επίσης κεφάλαια στη διάθεσή τους με απώτερο στόχο την απόδοση των επενδύσεών τους.

Η βιομηχανία σήμερα χαρακτηρίζεται παγκοσμίως από έναν έντονο ανταγωνισμό που απειλεί την ίδια την επιβίωση των ίδιων των θεσμικών οργάνων. Καθώς οι ισχυρότερες τράπεζες προσπαθούν να εδραιώσουν τη θέση τους στον κλάδο, οι μικρότεροι παίκτες αναπτύσσουν στρατηγικές για να ανταγωνιστούν. Αυτό οδηγεί στη δημιουργία διαφορετικών τραπεζικών προϊόντων, που διαφέρουν από διαφορετικούς τύπους λογαριασμών με ποικίλα συνδεδεμένα οφέλη σε διαφορετικές προσφορές για δάνεια και στεγαστικά δάνεια, αυξάνοντας έτσι την πίεση στις τράπεζες να επεκτείνουν τις πιστώσεις και να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη (De Servigny, Renault, & de Servigny, 2004).

Αυτές οι δραστηριότητες εντούτοις συνοδεύονται από κινδύνους που πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη στη διαδικασία χορήγησης πιστώσεων και πραγματοποίησης επενδύσεων για την ελαχιστοποίηση της απώλειας σε περίπτωση κατάρρευσης των κινδύνων. Οι διάφορες τράπεζες έχουν ποικίλες πολιτικές που καθορίζουν την ικανότητά τους να ανταπεξέλθουν στον κίνδυνο επηρεάζοντας σε μεγάλο βαθμό τον τύπο των πιστώσεων που δίνουν και τον τύπο των περιουσιακών στοιχείων που επενδύουν, επομένως μπορεί να επηρεάσουν το επίπεδο κερδοφορίας τους. Χωρίς απόλυτη βεβαιότητα σχετικά με το ενδεχόμενο κατάρρευσης μιας επικίνδυνης πίστωσης ή περιουσιακού στοιχείου και ότι όσο υψηλότερος είναι ο κίνδυνος τόσο υψηλότερη θα είναι η αναμενόμενη απόδοση, οι τράπεζες που δίνουν περισσότερες πιστώσεις ή επενδύουν σε πιο ριψοκίνδυνα

περιουσιακά στοιχεία μπορούν με συνέπεια να απολαμβάνουν υψηλότερο ποσοστό απόδοσης. Από την άλλη και οι τράπεζες που επενδύουν σε λιγότερο επικίνδυνα περιουσιακά στοιχεία ή δίνουν λιγότερες πιστώσεις, επίσης αναλαμβάνουν ένα επίπεδο κινδύνου (Goldberg, 2009).

Η σημασία των τραπεζών στην οικονομική ανάπτυξη είναι υψίστης σημασίας, καθώς αποτελούν την κύρια πηγή πίστωσης σε ιδιώτες και οργανισμούς. Ενώ ο ρόλος και η απόδοση της έρευνας των τραπεζών συνεχίζεται τα τελευταία είκοσι χρόνια, συχνά περιορίζεται από τη διαθεσιμότητα των απαιτούμενων δεδομένων (Grodzicki, και συν., 2015). Για να διασφαλίσουν το συμφέρον τους, οι τράπεζες ανέπτυξαν συνεχώς πολιτικές που καθοδηγούν τις δραστηριότητές τους. Ρυθμιστικοί οργανισμοί, τόσο τοπικοί όσο και διεθνείς, υπάρχουν επίσης για να δημιουργήσουν όρια για τη λειτουργία των τραπεζών και να διασφαλίσουν μια σταθερή και βιώσιμη τραπεζική βιομηχανία. Ωστόσο, ο χρόνος έχει δείξει ότι παρά τις περιόδους αντοχής, το τραπεζικό σύστημα παραμένει ευάλωτο σε σοκ, μια σημαντική πηγή των οποίων οφείλεται σε πιστωτικούς κινδύνους.

2.3.1 Υπόδειγμα Περιθώριου Κέρδους

Ένα απλουστευμένο υπόδειγμα για το περιθώριο κέρδους των τραπεζών είναι το παρακάτω (**πηγή αποσπάσματος βιβλίου**):

$$V_B = \underbrace{\frac{r_L L - r(L - D - K)}{K}}_{\text{αναμενόμενη απόδοση}} - \underbrace{\frac{1}{2\tau} \text{var}(v) \left(\frac{L}{K}\right)^2}_{\text{συνολικός κίνδυνος}}$$

Όπου:

r_L : το επιτόκιο δανεισμού

r : το διατραπεζικό επιτόκιο, το οποίο αποτελεί μέσο άσκησης νομισματικής πολιτικής

L : το ύψος των δανείων που χορηγεί η μεμονωμένη ανταγωνιστική εμπορική τράπεζα,

D : το ύψος των καταθέσεων των πελατών στην μεμονωμένη ανταγωνιστική εμπορική τράπεζα,

K : τα ίδια κεφάλαια,

τ : η τραπεζική ανοχή κινδύνου (bank risk tolerance),

ν : το αβέβαιο τμήμα της απόδοσης των δανείων

$var(\nu)$: ο κίνδυνος του δανεισμού δηλαδή η διακύμανση του αβέβαιου τμήματος της απόδοσης των δανείων.

Παραγωγίζοντας την παραπάνω συνάρτηση και λύνοντας ως προς το L (ποσότητα δανείων) με μηδενική ισότητα, μπορεί να προσδιοριστεί η συνάρτηση προσφοράς δανείων:

$$L^S = \left(\frac{K\tau}{var(\nu)} \right) (r_L - r)$$

Επίσης η ζήτηση δανείων από νοικοκυριά μπορεί να διατυπωθεί ως εξής:

$$L^D = A_C + A_U - ar_L$$

Όπου:

A_C : η ζήτηση από νοικοκυριά που αντιμετωπίζουν πιστωτικούς περιορισμούς

A_U : ζήτηση από νοικοκυριά χωρίς περιορισμούς

$a > 0$

Επομένως, βάσει αυτών των σχέσεων, προκύπτει και το άριστο ύψος του επιτοκίου του δανεισμού:

$$r_L = \frac{r + \omega \bar{L}}{1 + a\omega}$$

Όπου:

$$\omega \equiv \frac{var(v)}{K\tau}$$

Άρα, με δεδομένο το διατραπεζικό επιτόκιο, το τραπεζικό περιθώριο κέρδους θα αυξάνεται όταν:

- αυξάνεται η αυτόνομη ζήτηση δανείων (\bar{L})
- αυξάνεται ο κίνδυνος των δανείων ($var(v)$)
- μειώνεται η τραπεζική ανοχή κινδύνου (τ)
- μειώνονται τα ίδια κεφάλαια (K)

Γενικότερα, ο προσδιορισμός των καθοριστικών παραγόντων της κερδοφορίας των τραπεζών είναι ένας σημαντικός τομέας έρευνας.

2.3.2 Κερδοφορία και Επιτόκια

Τα επίπεδα επιτοκίου αποτελούν μέρος του μακροοικονομικού περιβάλλοντος. Το βραχυπρόθεσμο και μακροπρόθεσμο επιτόκιο καθώς και η κλίση της καμπύλης απόδοσης καθορίζουν την ικανότητα κέρδους των τραπεζών. Η υπάρχουσα βιβλιογραφία τραπεζικών κερδών θεωρεί κυρίως αυτούς τους παράγοντες ως παραπροϊόν. Η βιβλιογραφία για τη νομισματική πολιτική παρέχει πιο λεπτομερείς αναλύσεις σχετικά με τον αντίκτυπο των χαμηλών επιτοκίων, επειδή το ονομαστικό επιτόκιο είναι το κύριο μέσο που διαθέτουν οι κεντρικές τράπεζες για την τόνωση της οικονομίας. Επομένως, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη αυτός ο τομέας της έρευνας.

Οι Borio et al. (2015) διερεύνησαν την επίδραση της νομισματικής πολιτικής στην κερδοφορία των τραπεζών. Ανέλυσαν την επίδραση των επιτοκίων στα διάφορα στοιχεία του κέρδους, δηλαδή, το καθαρό εισόδημα από τόκους, τα έσοδα από τόκους, και το επίπεδο των προβλέψεων, καθώς και στη συνολική κερδοφορία, όπως μετράται με την απόδοση των περιουσιακών στοιχείων. Πρώτον, τα καθαρά έσοδα

από τόκους αυξάνονται με βραχυπρόθεσμα επιτόκια (τα οποία ενεργούν ως πληρεξούσιο για όλα τα επιτόκια). Επίσης, βρέθηκε μια θετική σχέση με την κλίση της καμπύλης απόδοσης. Η σχέση βρέθηκε να είναι κοίλη, τόσο για τα επιτόκια όσο και για την καμπύλη απόδοσης, έτσι το αποτέλεσμα είναι ακόμα πιο έντονο όταν τα επιτόκια βρίσκονται σε χαμηλά επίπεδα. Δεύτερον, οι Borio et al. (2015) διαπιστώνουν ότι τα υψηλότερα επιτόκια μειώνουν τα έσοδα από τόκους. Το βραχυπρόθεσμο επιτόκιο και η κλίση της καμπύλης αποδόσεων έχουν αμφότερες θετικές επιπτώσεις στις προβλέψεις για απώλεια δανείου. Και πάλι, οι Albertazzi και Gambacorta (2009) καταλήγουν σε παρόμοιο αποτέλεσμα. Τελικά, οι θετικές επιπτώσεις του επιτοκίου και η κλίση της καμπύλης απόδοσης στα καθαρά έσοδα από τόκους αντισταθμίζουν τις αρνητικές επιπτώσεις στα έσοδα και τις προβλέψεις από τόκους. Ως εκ τούτου, η επίδραση των υψηλότερων επιτοκίων στη συνολική κερδοφορία είναι θετική και κοίλη. Αυτή η κοίλη σχέση είναι ιδιαίτερα ανησυχητική καθώς το σχεδόν μηδενικό επιτόκιο και η επίπεδη καμπύλη απόδοσης έχουν ενισχυμένο αρνητικό αντίκτυπο στη συνολική κερδοφορία.

Η έρευνα των Bolt et al. (2012) σχετίζεται στενά με αυτή των Borio et al. (2015). Βρίσκουν επίσης ότι η επίδραση του βραχυπρόθεσμου επιτοκίου και της κλίσης της καμπύλης απόδοσης για προβλέψεις για απώλεια δανείου είναι θετική. Ωστόσο, τα άλλα αποτελέσματα διαφέρουν. Καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι το βραχυπρόθεσμο επιτόκιο επηρεάζει αρνητικά τα καθαρά έσοδα από τόκους (για το μακροπρόθεσμο επιτόκιο, ωστόσο, βρίσκουν θετικό αποτέλεσμα).

Οι Alessandri και Nelson (2015) βρίσκουν στοιχεία για μια συστηματική επίδραση των επιτοκίων της αγοράς στην ικανότητα κέρδους των τραπεζών. Το καθαρό περιθώριο επιτοκίου αυξάνεται με το βραχυπρόθεσμο επιτόκιο. Σε απάντηση στα υψηλότερα επιτόκια, οι τράπεζες αυξάνουν τα επιτόκια δανεισμού και μειώνουν τον όγκο δανεισμού, ενδεχομένως ενισχύοντας τα πρότυπα δανεισμού τους, και αντίστροφα. Όσον αφορά την καμπύλη απόδοσης, διαπιστώνεται ότι μια απότομη καμπύλη απόδοσης αυξάνει τα περιθώρια εισοδήματος των τραπεζών, προφανώς καθώς οι τράπεζες δανείζονται βραχυπρόθεσμα και δανείζουν πολύ.

Ο English (2002) αντιμετωπίζει το ζήτημα του κινδύνου επιτοκίου και των καθαρών περιθωρίων επιτοκίου ελέγχοντας τη μεταβλητότητα των επιτοκίων. Αναμένει ότι μια πιο απότομη δομή αυξάνει τα καθαρά περιθώρια επιτοκίου και ότι η μεταβλητότητα των επιτοκίων επηρεάζει αρνητικά τα καθαρά περιθώρια επιτοκίου. Μια δημοφιλής εξήγηση είναι ότι η αποτυχία ωρίμανσης και οι τριβές επανατιμολόγησης ευθύνονται για τα συμπιεσμένα κέρδη.

Από τον Δεκέμβριο του 2008, η Ομοσπονδιακή Επιτροπή Ανοικτής Αγοράς διατήρησε το βραχυπρόθεσμο επιτόκιο πολιτικής της σχεδόν στο μηδέν. Αυτό συνδυάστηκε με αγορές περιουσιακών στοιχείων μεγάλης κλίμακας με στόχο τη μείωση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων και την ενίσχυση της οικονομικής δραστηριότητας. Οι Genay και Rodjasek (2014) εξέτασαν τον αντίκτυπο στην κερδοφορία των τραπεζών σε αυτό το περιβάλλον χαμηλού επιτοκίου, που προκλήθηκε από την επεκτατική νομισματική πολιτική. Σύμφωνα με τα προαναφερθέντα έγγραφα καθώς και με τον Demirgüç - Kunt και Huizinga (1999), βρέθηκε θετική επίδραση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων στο καθαρό περιθώριο επιτοκίου. Αυτό το αποτέλεσμα είναι ισχυρότερο για τις μικρότερες τράπεζες. Αν και η ανάλυσή τους υποδηλώνει ότι το χαμηλό βραχυπρόθεσμο επιτόκιο στρώνει μια επίπεδη μακροπρόθεσμη δομή συμπιέζοντας τα κέρδη, προτείνουν ότι η καθαρή επίδραση των χαμηλών επιτοκίων στα κέρδη αποδεικνύεται θετική λόγω της θετικής συμβολής στον επιχειρηματικό κύκλο. Προφανώς, το μακροοικονομικό περιβάλλον έχει μεγαλύτερο βάρος στον προσδιορισμό της κερδοφορίας. Επιπλέον, οι Genay και Rodjasek (2014) προτείνουν ότι οι τράπεζες μπόρεσαν να αντισταθμίσουν την αρνητική επίδραση των χαμηλών επιτοκίων στα κέρδη μεταβάλλοντας τις επιχειρηματικές τους πρακτικές, πιθανώς μέσω υψηλότερων εσόδων από τέλη και μείωσης των προβλέψεων για απώλεια δανείων.

2.4 Μεθοδολογία πίστωσης

Η μεθοδολογία της πίστωσης περιλαμβάνει κάθε δραστηριότητα που εμπλέκεται στον δανεισμό, συμπεριλαμβανομένων των πωλήσεων, της επιλογής και του ελέγχου των πελατών, της διαδικασίας αίτησης και έγκρισης, της παρακολούθησης

αποπληρωμής και της παραβατικότητας και της διαχείρισης χαρτοφυλακίου. Συνδέεται επίσης με τη θεσμική δομή που σχετίζεται με την πιστωτική διαδικασία. Η μεθοδολογία της ποιότητας της πίστωσης είναι ένας από τους πιο καθοριστικούς παράγοντες για την αποτελεσματικότητα, τον αντίκτυπο και την αποδοτικότητα των ιδρυμάτων. Επομένως, η σωστή μεθοδολογία της πίστωσης και ο συνδυασμός προϊόντων είναι μία από τις πιο απαιτητικές και επιβραβευτικές ταυτόχρονα προκλήσεις κάθε χρηματοπιστωτικού ιδρύματος (Packer, Nikola, & Tarashev, 2011).

Οι ενότητες που ακολουθούν συζητούν μείζονα ζητήματα στη μεθοδολογία πίστωσης που περιλαμβάνουν πιστωτικές πληροφορίες, διαδικασία ανάλυσης πίστωσης, έγκριση πίστωσης και διαδικασίες παρακολούθησης πίστωσης. Η λήψη αυτών επηρεάζει σημαντικά την απόδοση του δανείου.

2.4.1 Πληροφορίες πίστωσης

Η δέσμευση στη χρηματοδότηση ξεκινά με την πρόσληψη πελατών. Ένα ζήτημα της γνωριμίας του πελάτη, συνήθως γνωστό ως KYC (Know Your Client - Γνωρίστε τον πελάτη σας) είναι τόσο ζωτικής σημασίας που δε θεωρείται λογικό να προχωρήσει η τράπεζα σε λεπτομέρειες χωρίς το KYC. Οι τράπεζες χρησιμοποιούν διάφορα μέσα για να αποκτήσουν τέτοιες πληροφορίες σχετικά με τον υπάρχοντα ή δυνητικό πελάτη. Χρήση των οικονομικών καταστάσεων, πιστωτική έκθεση από το πιστωτικό γραφείο, το ιστορικό των πελατών, είναι οι πιθανές πηγές πληροφοριών (Rose, 2002).

Σύμφωνα με το The Federal Reserve (2004) μια πιστωτική έκθεση είναι η οργανωμένη παρουσίαση πληροφοριών σχετικά με το πιστωτικό αρχείο ενός ατόμου ή / και μιας εταιρείας που ένα πιστωτικό γραφείο επικοινωνεί σε όσους ζητούν πληροφορίες σχετικά με το πιστωτικό ιστορικό των εμπειριών ενός ατόμου ή / και εταιρείας με την πίστωση, μισθώσεις, λογαριασμούς που δεν σχετίζονται με την πίστωση, ενέργειες του οργανισμού συλλογής, δημόσια αρχεία που σχετίζονται με νομισματικά θέματα και ερωτήσεις σχετικά με το πιστωτικό ιστορικό του ατόμου. Περαιτέρω, σύμφωνα με τον Ferreti (2007), οι πιστωτικές πληροφορίες ενσωματώνονται συνήθως με δεδομένα από άλλες πηγές, όπως δικαστικές αποφάσεις, εκλογικούς καταλόγους και άλλες ιδιωτικές πληροφορίες που

παρέχονται από άλλους οργανισμούς, οι οποίες συγκεντρώνουν πρόσθετες πληροφορίες που αφορούν έναν καταναλωτή. Αυτό είναι φυσικά η ιδανική πηγή εισροών για πιστωτική ανάλυση και πολλές φορές δε διενεργείτε πλήρως καθώς η συλλογή όλων αυτών των πληροφοριών δεν είναι εφικτή.

Ο σκοπός της ανταλλαγής πληροφοριών είναι η επικοινωνία πληροφοριών από υπάρχουσες δανειοδοτικές σχέσεις σε εξωτερικούς δανειστές (Gehrig & Stenbacka, 2007). Οι πάροχοι πίστωσης χρησιμοποιούν πιστωτικές πληροφορίες για τη διενέργεια ανάλυσης πιστωτικού κινδύνου των μελλοντικών δανειοληπτών προκειμένου να μετριάσουν τον πιστωτικό κίνδυνο. Οι Kallberg και Udell (2003) επισημαίνουν ότι η ανταλλαγή πληροφοριών είναι χρήσιμη τόσο στο στάδιο της δημιουργίας όσο και μετά την επέκταση της πίστωσης. Ειδικά στη φάση της δημιουργίας, η ανταλλαγή πληροφοριών μειώνει τα προβλήματα της ανεπιθύμητης επιλογής.

Στην πραγματικότητα, η ανταλλαγή πιστωτικών πληροφοριών βελτιώνει τους μη εξυπηρετούμενους δείκτες δανείων, οδηγεί σε λιγότερες απώλειες μέσω διαγραφών και μειώνει τα επιτόκια για καλό πιστωτικό κίνδυνο (Jentzsch, 2008). Ο Jentzsch (2008) επίσης υποστηρίζει περαιτέρω ότι η ανταλλαγή πιστωτικών πληροφοριών μεταξύ δανειστών εντείνει τον ανταγωνισμό και αυξάνει την πρόσβαση στη χρηματοδότηση. Οι Jappelli και Paggano (2005) δείχνουν ότι η ανταλλαγή πιστωτικών πληροφοριών έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της γνώσης της τράπεζας σχετικά με τον χαρακτήρα του αιτούντος, διευκολύνοντας την αρνητική επιλογή και μειώνοντας την έρευνα της πληροφορίας που διαφορετικά θα μπορούσαν να εξαγάγουν οι τράπεζες από τους πελάτες τους με περισσότερο χρονοβόρους και κοστοβόρους τρόπους. Οι πιστωτικές πληροφορίες ενεργούν επίσης ως συσκευή πειθαρχίας του δανειολήπτη, αποκόπτοντας τους αφερέγγυους οφειλέτες από την πίστωση και εξαλείφει ή μειώνει το κίνητρο του οφειλέτη να υπερχρεωθεί, αντλώντας ταυτόχρονα πίστωση από πολλές τράπεζες χωρίς καμία από αυτές να το συνειδητοποιήσει.

Περαιτέρω, οι Gehrig και Stenbacka, (2007) επισημαίνουν ότι η ανταλλαγή πληροφοριών μειώνει τα δυσμενή προβλήματα επιλογής και επομένως προάγει την

οικονομική σταθερότητα. χρησιμεύει ως συσκευή πειθαρχίας δανειολήπτη και μειώνει τα πληροφοριακά κόστη που μπορούν να εξαγάγουν οι τράπεζες στο πλαίσιο των καθιερωμένων πελατειακών τους σχέσεων. Σύμφωνα με τους De Servigny, Renault, & de Servigny (2004), η μεγαλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τα εμπορικά πιστωτικά δεδομένα, ιδίως στον άτυπο τομέα, θα μπορούσε να επεκτείνει σε σημαντικό βαθμό την πιστωτική πρόσβαση για περισσότερες μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.

Επιπλέον, οι Barth, Lin, Lin & Song (2008) δείχνουν ότι η ανταλλαγή πληροφοριών θα βοηθήσει στην ελαχιστοποίηση της διαφθοράς δανεισμού στις τράπεζες, μειώνοντας την ασυμμετρία πληροφοριών μεταξύ καταναλωτών και δανειστών, βελτιώνοντας τις μεθόδους ελέγχου της δωροδοκίας και μειώνοντας το ενημερωτικό ενοίκιο, και ως εκ τούτου τη διαπραγματευτική δύναμη δανειστές. Η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με την καταναλωτική πίστη πειθαρχεί τους δανειολήπτες να εξοφλήσουν τα δάνεια, διότι οι δανειολήπτες δεν θέλουν να βλάψουν την καλή εικόνα που έχουν, κάτι που μελλοντικά μπορεί να τους δυσκολέψει στο να λάβουν πίστωση (Barth, Lin, Lin, & Song, 2008).

Μόλις ληφθούν πιστωτικές πληροφορίες σχετικά με το αίτημα δανείου, οι τραπεζικοί υπάλληλοι προβαίνουν σε διαδικασία αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας. Η επόμενη ενότητα θα συζητήσει επομένως τη διαδικασία που εμπλέκεται στην πιστοληπτική ανάλυση ή αξιολόγηση.

2.4.2 Πιστοληπτική Αξιολόγηση

Η ανάλυση της πιστοληπτικής ικανότητας είναι το πρώτο βήμα της διαδικασίας για την προσαρμογή μιας λύσης για να ταιριάζει στις ανάγκες του πελάτη. Η αξιολόγηση ξεκινά με την κατανόηση των αναγκών και των ικανοτήτων του πελάτη για να διασφαλιστεί ότι υπάρχει καλή προσαρμογή όσον αφορά τη λύση χρηματοδότησης. Η πιστοληπτική αξιολόγηση είναι η πιο σημαντική εγγύηση για τη διασφάλιση της υποκείμενης ποιότητας της χορήγησης της πίστωσης και θεωρείται ως το βασικό στοιχείο της διαχείρισης πιστωτικού κινδύνου (Cade, 1999).

Η πιστωτική ποιότητα ενός ανοίγματος αναφέρεται γενικά στην ικανότητα και την προθυμία του δανειολήπτη να ανταποκριθεί στις δεσμεύσεις της χορηγηθείσας διευκόλυνσης. Περιλαμβάνει επίσης την προεπιλεγμένη πιθανότητα και το αναμενόμενο ποσοστό ανάκτησης (Saunders & Cornett, 2003). Η πιστοληπτική αξιολόγηση συνεπάγεται επομένως την εκτίμηση των κινδύνων που συνεπάγεται η χρηματοδότηση και συνεπώς την πρόβλεψη της πιθανότητας αθέτησης και του ποσοστού ανάκτησης.

Μια πιστωτική ανάλυση χρησιμοποιείται από τον πιστωτικό υπάλληλο για την αξιολόγηση του χαρακτήρα, του κεφαλαίου, της χωρητικότητας, της εγγύησης και της κυκλικής πλευράς του της οικονομίας, ή γενικά αναφέρεται ως πέντε C (Strischek, 2000).

2.4.3 Έγκριση πίστωσης

Η επέκταση της πίστωσης είναι η προσεκτική ισορροπία του περιορισμού του κινδύνου και της μεγιστοποίησης της κερδοφορίας διατηρώντας παράλληλα ένα ανταγωνιστικό πλεονέκτημα σε μια σύνθετη, παγκόσμια αγορά. Οι τράπεζες περνούν μια διεξοδική διαδικασία έγκρισης πίστωσης για να επιτύχουν την ισορροπία. Η έγκριση πίστωσης είναι η διαδικασία να αποφασιστεί εάν θα επεκταθεί ή όχι ένας συγκεκριμένος πελάτης. Περιλαμβάνει δύο βήματα: τη συλλογή σχετικών πληροφοριών και τον προσδιορισμό της πιστοληπτικής ικανότητας (Ross, Westerfield, & Jaffe, 1999).

Όπως συζητήθηκε στην προηγούμενη ενότητα, η διαδικασία ανάλυσης πιστώσεων αποτελείται από μια υποκειμενική ανάλυση του αιτήματος του δανειολήπτη και μια ποσοτική ανάλυση των παρεχόμενων χρηματοοικονομικών πληροφοριών. Τα μεμονωμένα βήματα στη διαδικασία έγκρισης πίστωσης και η εφαρμογή τους έχουν σημαντικό αντίκτυπο στους κινδύνους που σχετίζονται με την έγκριση πίστωσης.

Η ποιότητα των διαδικασιών έγκρισης πίστωσης εξαρτάται από δύο παράγοντες, δηλαδή μια διαφανή και ολοκληρωμένη παρουσίαση όλων των κινδύνων κατά τη χορήγηση του δανείου από τη μία πλευρά, και από την κατάλληλη αξιολόγηση αυτών

των κινδύνων από την άλλη. Επιπλέον, το επίπεδο αποτελεσματικότητας των διαδικασιών έγκρισης πίστωσης είναι ένα σημαντικό στοιχείο αξιολόγησης που λαμβάνεται σοβαρά υπόψη. Λόγω των σημαντικών διαφορών στη φύση των διαφόρων δανειοληπτών και των περιουσιακών στοιχείων που θα χρηματοδοτηθούν, καθώς και του μεγάλου αριθμού προϊόντων και της πολυπλοκότητάς τους, δεν μπορεί να υπάρξει μια ενιαία διαδικασία για την εκτίμηση των πιστωτικών κινδύνων (Barth, Lin, Lin, & Song, 2008).

Η ποιότητα της διαδικασίας έγκρισης πιστοληπτικής ικανότητας καθορίζεται από την καλύτερη δυνατή αναγνώριση και αξιολόγηση του πιστωτικού κινδύνου που προκύπτει από πιθανή έκθεση. Ο πιστωτικός κίνδυνος μπορεί να κατανεμηθεί μεταξύ των ακόλουθων στοιχείων κινδύνου: Πιθανότητα αθέτησης (Probability of Default - PD), ζημιές σε περίπτωση αθέτησης υποχρεώσεων (loss given default - LGD) και έκθεση στον κίνδυνο αδυναμίας πληρωμής (exposure at default - EAD) (De Servigny, Renault, & de Servigny, 2004):

2.4.3.1 Πιθανότητα Αθέτησης (PD)

Η πιθανότητα αθέτησης είναι η πιθανότητα η επιχείρηση να μην αποπληρώσει την οφειλή της κατά τη διάρκεια της διευκόλυνσης. Ο έλεγχος της πιθανότητας αθέτησης του οφειλέτη γίνεται βάσει της αξιολόγησης της τρέχουσας και μελλοντικής ικανότητας του δανειολήπτη να εκπληρώσει τους τόκους και τις κύριες υποχρεώσεις αποπληρωμής του.

2.4.3.2 Ζημιές σε Περίπτωση Αθέτησης Υποχρεώσεων (LGD)

Ζημιές σε περίπτωση αθέτησης υποχρεώσεων είναι το ποσό χρημάτων που χάνει μια τράπεζα ή άλλο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα όταν ο δανειολήπτης αθετεί το δάνειο, που απεικονίζεται ως ποσοστό της συνολικής έκθεσης κατά τη στιγμή της αθέτησης.

2.4.3.3 Έκθεση Στον Κίνδυνο Αδυναμίας Πληρωμής (EAD)

Η έκθεση στον κίνδυνο αδυναμίας πληρωμής είναι το μέγεθος που θα υλοποιηθεί σε περίπτωση αθέτησης. Αντιμετωπίζει ποιο μέρος του ανοίγματος μπορεί να ανακτηθεί μέσω διαδικασιών πτώχευσης ή μέσω άλλης μορφής

διακανονισμού σε περίπτωση αθέτησης. Η ζημία που παρέχεται επηρεάζεται από το εξασφαλισμένο τμήμα καθώς και από το κόστος πώλησης της εγγύησης. Ως εκ τούτου, η υπολογισμένη αξία και ο τύπος της εγγύησης πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη κατά το σχεδιασμό των διαδικασιών έγκρισης πίστωσης.

Στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων που περιγράφονται εδώ, η έκθεση σε αθέτηση αντιστοιχεί στο ποσό που οφείλεται στο ίδρυμα. Έτσι, εκτός από το είδος της αξίωσης, το ποσό της αξίωσης είναι ένα άλλο σημαντικό στοιχείο στη διαδικασία έγκρισης πίστωσης.

Μόλις συγκεντρωθούν πληροφορίες, η εταιρεία αντιμετωπίζει τη δύσκολη επιλογή είτε της χορήγησης είτε της άρνησης πίστωσης. Πολλοί χρηματοοικονομικοί διαχειριστές χρησιμοποιούν τα πέντε C's ως οδηγό τους όπως συζητήθηκε νωρίτερα και εντοπίζουν και αξιολογούν τον πιστωτικό κίνδυνο που προκύπτει από μια πιθανή έκθεση σε κύρωση της πίστωσης (Ross, Westerfield, & Jaffe, 1999).

2.4.4 Παρακολούθηση δανείου

Η δανειοληπτική απόφαση λαμβάνεται σχετικά με την ορθή ανάλυση / εκτίμηση πιστωτικού κινδύνου και την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των δανειζομένων. Όμως, τα προηγούμενα αρχεία ικανοποιητικής απόδοσης και ακεραιότητας δεν αποτελούν εγγύηση για το μέλλον, αν και χρησιμεύουν ως χρήσιμος οδηγός για την τάση του έργου στην απόδοση. Ένα δάνειο που χορηγείται βάσει ορθής ανάλυσης μπορεί να πάει άσχημα, επειδή ο δανειολήπτης ενδέχεται να μην πληροί τις υποχρεώσεις σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της σύμβασης δανείου. Για αυτόν τον λόγο είναι απαραίτητη η σωστή καταγραφή και παρακολούθηση, με τη χρήση των παρακάτω πρακτικών (Barth, Lin, Lin, & Song, 2008):

- Διασφάλιση της συμμόρφωσης με τους όρους και τις προϋποθέσεις
- Παρακολούθηση της τελικής χρήσης εγκεκριμένων κεφαλαίων
- Παρακολούθηση της απόδοσης για έλεγχο της συνεχούς βιωσιμότητας των εργασιών
- Εντοπισμός αποκλίσεων από τους όρους λήψης αποφάσεων

- Η περιοδική αξιολόγηση της υγείας των δανείων και των προκαταβολών από τους βασικούς δείκτες απόδοσης που μπορεί να περιλαμβάνουν: κερδοφορία, επίπεδο δραστηριότητας και διαχείριση της μονάδας και διασφάλιση ότι τα περιουσιακά στοιχεία που δημιουργούνται χρησιμοποιούνται αποτελεσματικά για παραγωγικούς σκοπούς και διατηρούνται.

- Διασφάλιση της ανάκτησης των δόσεων του κεφαλαίου και των τόκων σε περίπτωση προθεσμιακού δανείου σύμφωνα με το προγραμματισμένο πρόγραμμα αποπληρωμής.

- Προσδιορισμός προειδοποιητικών σημάτων, εάν υπάρχουν, και λήψη διαθρωτικών μέτρων, αποφεύγοντας έτσι την πιθανή προεπιλογή.

Βασικά υπάρχουν τρεις τύποι συστημάτων παρακολούθησης δανείων. Αυτά είναι: Φυσική παρακολούθηση, οικονομική παρακολούθηση και νομική παρακολούθηση (De Servigny, Renault, & de Servigny, 2004).

Φυσική παρακολούθηση

Η φυσική παρακολούθηση συμβάλλει στη διασφάλιση της ύπαρξης και της λειτουργίας της επιχείρησης, της κατάστασης των εγγυήσεων ακινήτων, της ορθότητας των δηλωθέντων οικονομικών δεδομένων, της ποιότητας των αγαθών, της συμμόρφωσης των χρηματοοικονομικών δεδομένων με άλλα αρχεία (όπως φόροι, βιβλία εγγραφής), διαθεσιμότητα πρώτων υλών, εργασιακή κατάσταση, παρατηρούμενες δυσκολίες μάρκετινγκ, αδικαιολόγητος κύκλος εργασιών βασικού λειτουργικού προσωπικού, αλλαγή στη διαχείριση μεταξύ άλλων.

Οικονομική παρακολούθηση

Απαιτείται οικονομική παρακολούθηση για να εξακριβωθεί εάν οι παραδοχές στις οποίες ελήφθησαν οι αποφάσεις δανεισμού εξακολουθούν να είναι καλές τόσο όσον αφορά τη λειτουργία των δανειοληπτών όσο και το περιβάλλον, και εάν η τελική χρήση είναι σύμφωνη με τον σκοπό για τον οποίο δόθηκε το δάνειο.

Νομική παρακολούθηση

Ο σκοπός της νομικής παρακολούθησης είναι να διασφαλιστεί ότι η νομική προσφυγή που διαθέτει η Τράπεζα διατηρείται ζωντανή ανά πάσα στιγμή. Αποτελείται από τη λήψη κατάλληλης τεκμηρίωσης και τη διατήρησή τους, την εγγραφή, τη σωστή παρακολούθηση των ασφαλίσεων. Συγκεκριμένα ζητήματα που αφορούν τη νομική παρακολούθηση περιλαμβάνουν: εξακρίβωση του κατά πόσον οι συμβάσεις εκτελούνται σωστά από κατάλληλα πρόσωπα και τα έγγραφα είναι πλήρη σε όλες τις πτυχές, λήψη έγκαιρων επιστολών αναβίωσης (revival letters – οι επιστολές αναβίωσης αναφέρονται σε επιστολή ανανέωσης για την καταχώριση συμβάσεων που έχουν περάσει τη νόμιμη περίοδο ως ορίζεται από το νόμο), διασφαλίζοντας ότι τα συμβόλαια δανείου / ενυπόθηκων δανείων ενημερώνονται έγκαιρα και εξετάζουν, μεταξύ άλλων, τις κανονιστικές οδηγίες, τους νόμους και τις αξιώσεις τρίτων.

3 Κόκκινα Δάνεια - Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια

Το «κόκκινο δάνειο» δεν είναι σαφώς καθορισμένος όρος, αλλά χρησιμοποιείται ως ομπρέλα για δάνεια με κάποιο είδος προβλήματος πληρωμής. Αυτό θα μπορούσε να περιλαμβάνει επισφαλείς απαιτήσεις, προβληματικά περιουσιακά στοιχεία, προβλέψεις πιστωτικής απώλειας, μη εξυπηρετούμενα περιουσιακά στοιχεία (non-performing assets NPA), και μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα (non-performing exposure - NPE). Ακόμα κι αν η έννοια διαφέρει, ο όρος έχει την ίδια βασική αρχή: είναι ένα ζήτημα κάποιας μορφής ανοίγματος όπου ο οφειλέτης έχει δυσκολίες πληρωμής. Οι όροι είναι παρόμοιοι σε διαφορετικές χώρες, αλλά συχνά διαφέρουν ως προς τα ανοίγματα που περιλαμβάνονται σε κάθε αντίστοιχη έννοια, πώς πρέπει να αποτιμώνται αυτά τα ανοίγματα και τότε ένα δάνειο πρέπει να χαρακτηριστεί ως κόκκινο. Επιπλέον, οι ορισμοί αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου. Αυτό καθιστά δύσκολη τη σύγκριση των επισφαλών δανείων σε διαφορετικές χώρες (Borio, Gambacorta, & Hofmann, The influence of monetary policy on bank profitability, 2015).

Ο επίσημος όρος στην Ευρώπη για τα επισφαλή δάνεια είναι «μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα» (MEA - NPE) και έχει επινοηθεί από την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) το 2014. Ο ορισμός του MEA πρέπει να χρησιμοποιείται από

όλες τις τράπεζες στην Ευρώπη και εναρμονίζει τον τρόπο με τον οποίο ορίζεται και αποτιμάται ένα επισφαλές δάνειο. Ένα ΜΕΑ αποτελείται τόσο από ποσοτικό όσο και από ποιοτικό στοιχείο, όπου μόνο ένα από αυτά πρέπει να πληρείται για να χαρακτηριστεί ένα δάνειο ως ΜΕΑ. Το ποσοτικό κριτήριο είναι 90 ημέρες μετά την οφειλόμενη πληρωμή και η ποιοτική εκτίμηση είναι εάν ο οφειλέτης δεν μπορεί να εκπληρώσει τους όρους του δανείου (απίθανο να πληρώσει). Η ίδια η τράπεζα πραγματοποιεί την ποιοτική αξιολόγηση, πράγμα που σημαίνει ότι υπάρχει ακόμη ένα ορισμένο μέτρο διακριτικής ευχέρειας κατά την αναφορά επισφαλών δανείων. Με την αυστηρή έννοια, ο ορισμός ΜΕΑ είναι επί του παρόντος δεσμευτικός μόνο στις εποπτικές αναφορές. Ωστόσο, οι τράπεζες ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν επίσης τον ορισμό NPE στον εσωτερικό έλεγχο κινδύνων και στις δημόσιες αναφορές. Ο ορισμός NPE χρησιμοποιείται επίσης σε πολλές σχετικές έρευνες από τις αρχές (ECB, 2017).

Εάν ένας δανειολήπτης σταματήσει να πληρώνει την τράπεζα σύμφωνα με τους όρους του δανείου ή κάτι άλλο υποδηλώνει ότι ο δανειολήπτης θα έχει δυσκολία στην αποπληρωμή του δανείου, η τράπεζα θα υποχρεωθεί, μετά από λίγο, να χαρακτηρίσει το δάνειο ως κόκκινο. Κανονικά, η τράπεζα πρέπει να χαρακτηρίσει ένα δάνειο ως κόκκινο το αργότερο όταν η πληρωμή από τον οφειλέτη έχει 90 ημέρες καθυστέρηση. Όταν έχει γίνει η ταξινόμηση, η τράπεζα πρέπει, με τη σειρά της, να προβεί σε πρόβλεψη για αναμενόμενες πιστωτικές απώλειες, πράγμα που στην πράξη σημαίνει ότι η αξία του δανείου καταγράφεται ως προληπτικό μέτρο.

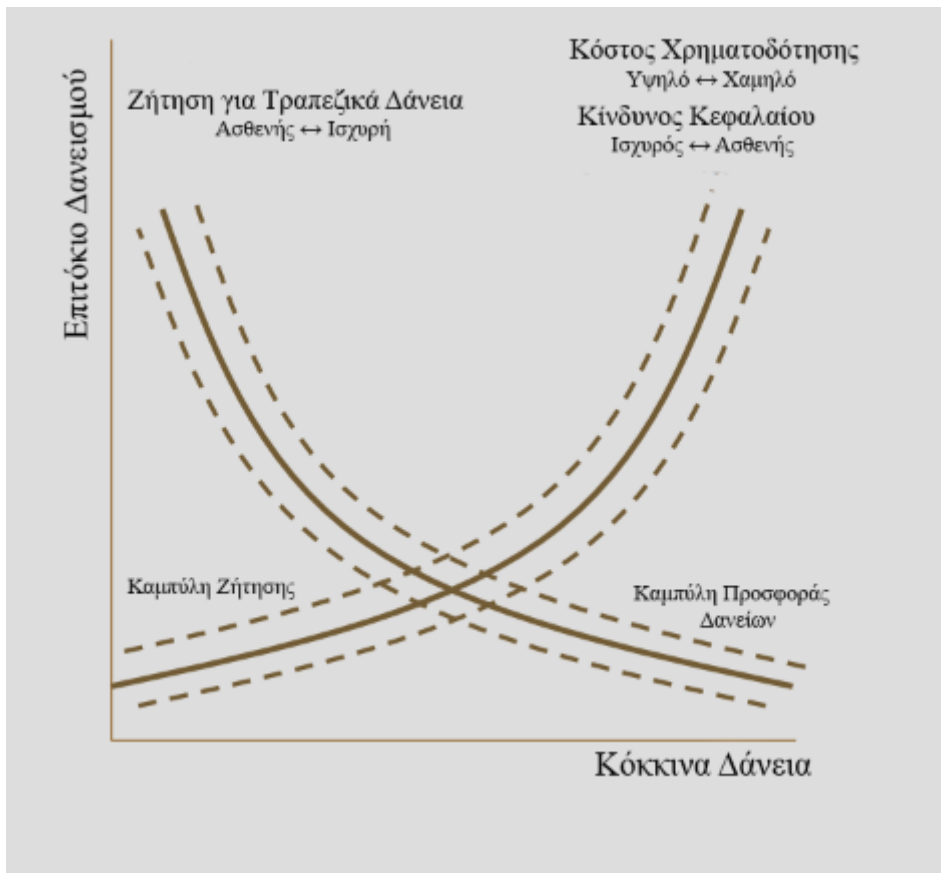
Μικρές ποσότητες επισφαλών δανείων μπορούν να βρεθούν σε όλες τις τράπεζες και οι τράπεζες το επιτρέπουν, καθώς τιμολογούν τους κινδύνους των δανείων προς τους πελάτες τους. Η αύξηση των επισφαλών δανείων οδηγεί σε μείωση των εσόδων από τόκους ταυτόχρονα με την αύξηση των διοικητικών δαπανών διαχείρισης των δανείων. Για μια κερδοφόρα τράπεζα, οι μικροί όγκοι μπορούν, κατά κανόνα, να αντιμετωπιστούν χωρίς προβλήματα, ενώ η τράπεζα μπορεί να συνεχίσει να εκδίδει νέα δάνεια. Ωστόσο, προβλήματα προκύπτουν όταν ο όγκος των επισφαλών δανείων είναι τόσο μεγάλος που η κερδοφορία της τράπεζας μειώνεται σημαντικά. Η τράπεζα πρέπει επίσης να καταγράψει την αξία του δανείου

για να επιτρέψει τυχόν πιστωτικές απώλειες. Για μια μη κερδοφόρα τράπεζα, αυτό σημαίνει ότι τα ίδια κεφάλαια της τράπεζας μειώνονται, γεγονός που καθιστά πιο δύσκολη την έκδοση νέων δανείων, καθώς θα υπόκεινται σε νέες κεφαλαιακές επιβαρύνσεις (Erdinc & Gurov, 2016).

Εάν η αγορά δεν είναι σίγουρη για το αν η τράπεζα έχει επιτρέψει επαρκώς τις πιστωτικές απώλειες κατά τη μείωση, η εμπιστοσύνη της αγοράς στην τράπεζα μπορεί να εξασθενήσει. Με τη σειρά του, αυτό καθιστά πιο δύσκολη τη συγκέντρωση χρηματοδότησης και την απόκτηση νέου κεφαλαίου, επειδή οι επενδυτές διατρέχουν πλέον μεγαλύτερο κίνδυνο να υποστούν ζημιές. Εάν η τράπεζα συνεχίσει να κάνει ζημιά και δεν καταφέρει να αντλήσει νέο κεφάλαιο από τους επενδυτές της, κινδυνεύει να παραβεί τις δικές της κεφαλαιακές απαιτήσεις, οι οποίες μπορεί τελικά να οδηγήσουν σε χρεοκοπία.

Εάν πολλές τράπεζες επηρεάζονται ταυτόχρονα από μεγάλους όγκους επισφαλών δανείων, αυτό ενδέχεται να έχει αντίκτυπο σε ολόκληρη την οικονομία, καθώς η μείωση της πρόσβασης σε πιστώσεις οδηγεί, μεταξύ άλλων, σε χαμηλότερες επενδύσεις, σε λιγότερες θέσεις εργασίας και σε χαμηλότερη ανάπτυξη. Το μερίδιο των επισφαλών δανείων επηρεάζει επίσης τους όρους νομισματικής πολιτικής. Οι κεντρικές τράπεζες μπορούν, με διαφορετικούς τρόπους, να επηρεάσουν το κόστος χρηματοδότησης των τραπεζών, το οποίο στη συνέχεια μεταβιβάζεται σε νοικοκυριά και εταιρείες μέσω τραπεζών που προσαρμόζουν τα επιτόκια τους στις καταθέσεις και τα δάνεια. Αυτό συνήθως ονομάζεται μηχανισμός μετάδοσης, μέσω του οποίου οι κεντρικές τράπεζες, αυξάνοντας ή μειώνοντας το κόστος δανεισμού των τραπεζών, μπορούν να επιταχύνουν ή να επιβραδύνουν την οικονομική ανάπτυξη. Καθώς οι μεγάλοι όγκοι των επισφαλών δανείων περιορίζουν το δανεισμό των τραπεζών, μειώνουν επίσης την ικανότητα των κεντρικών τραπεζών να επηρεάζουν την οικονομία (Borio, Gambacorta, & Hofmann, The influence of monetary policy on bank profitability, 2015).

Παρακάτω παρουσιάζεται μια γραφική απεικόνιση των καμπυλών ζήτησης και προσφοράς δανείων όπως αυτές ερμηνεύονται από τους Aoki et al. (2009).

Εικόνα 1 Κόκκινα Δάνεια - Ζήτηση και Προσφορά.

3.1 Ζήτηση και προσφορά

Ένα βασικό βήμα για την απάντηση ερωτήσεων σχετικά με το ρόλο των NPL στην κατανομή πιστώσεων είναι η κατανόηση των παραγόντων που διέπουν τη ζήτηση και την προσφορά πιστώσεων. Εμπειρικά, η αποσαφήνιση αυτών των παραγόντων δεν είναι απλή όπως έχει αναφερθεί από τους Del Giovane et al. (2011), και Hempell και Kok Sørensen (2010). Όπως απεικονίζεται στην Εικόνα 1, σε ένα πλαίσιο ζήτησης και προσφοράς, η προσφορά δανείων, με δεδομένο επιτόκιο δανεισμού, επηρεάζεται από το κόστος χρηματοδότησης των τραπεζών και από τα αποθέματα κεφαλαίου τους. Η δε ζήτηση, με δεδομένο επιτόκιο δανεισμού, επηρεάζεται από μακροοικονομικές μεταβλητές που επηρεάζουν τη ζήτηση δανείου (Aoki, Haswgawa, & Watanabe, 2009).

Σε ένα στατικό πλαίσιο, μια στοιχειώδης ανάλυση υπογραμμίζει το ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν τα ΜΕΔ στην προσφορά δανείων. Για μια δεδομένη

τράπεζα, ένα δυσμενές σοκ (π.χ. μια απροσδόκητη μακροοικονομική κάμψη), που έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση των αποθεμάτων ΜΕΔ, εξαντλεί τα αποθέματα κεφαλαίων και, οδηγεί σε υψηλότερο κόστος χρηματοδότησης, με αποτέλεσμα τη μείωση της προσφοράς δανείων. Το ίδιο σοκ θα επηρεάσει επίσης αρνητικά τη ζήτηση δανείων.

Η διάκριση των επιπτώσεων στα αποθέματα και τις ροές είναι επίσης σημαντική σε αυτό το πλαίσιο. Ελλείψει νέου δανεισμού, το απόθεμα των εκκρεμών δανείων μειώνεται, καθώς τα δάνεια ωριμάζουν. Το εκκρεμές απόθεμα παραμένει αμετάβλητο, αρκεί οι νέες χορηγήσεις να αναπληρώνουν τα δάνεια με κοντινή ληκτότητα. Εμπειρικά, επομένως, ο αντίκτυπος των αποθεμάτων ΜΕΔ στον δανεισμό μπορεί να παρατηρηθεί καλύτερα μέσω νέων ροών δανεισμού από τις αλλαγές στο απόθεμα δανείων.

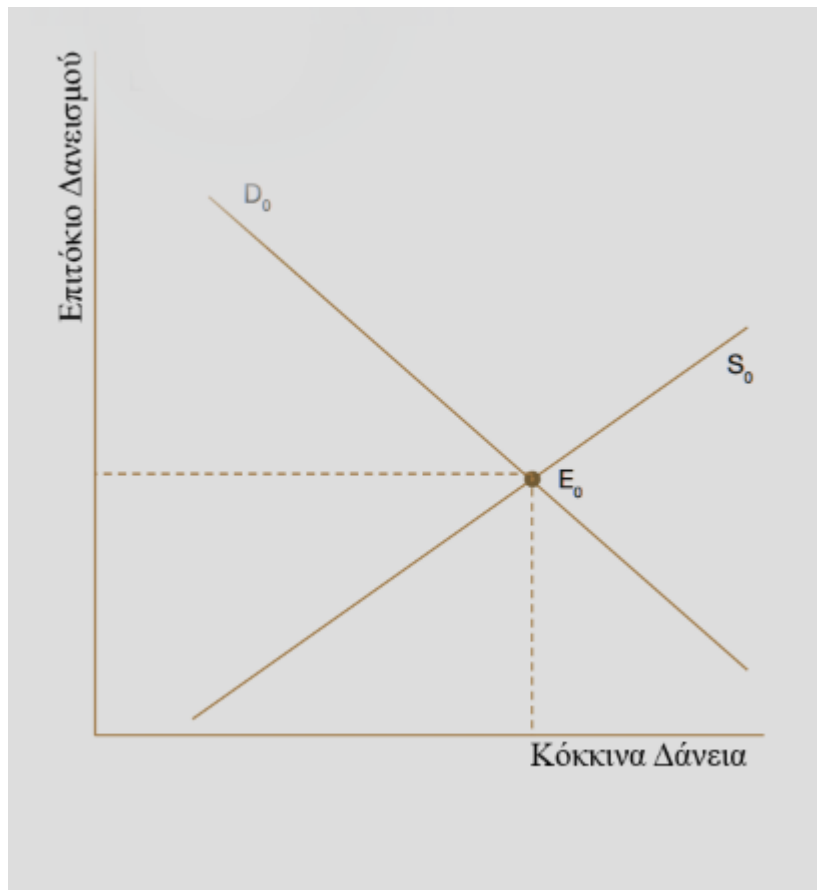
Σε αυτό το στοιχειώδες πλαίσιο, είναι σαφές ότι θα μπορούσε να προκύψει πιθανός σύνδεσμος μεταξύ ΜΕΔ και πιστωτικής προσφοράς. Ωστόσο, σε μια τέτοια ανάλυση μπορεί να παραβλεφθεί μια περαιτέρω πτυχή της ζήτησης δανείου. Υποθέτοντας ότι οι τράπεζες δανείζουν μόνο σε φερέγγυους δανειολήπτες, η συνολική ζήτηση για νέες πιστώσεις πρέπει να μειωθεί, όσο όλα τα υπόλοιπα είναι ισότιμα και υποθέτοντας ότι το σύστημα είναι κλειστό: λιγότερες φερέγγυες εταιρείες που διατηρούν ένα δεδομένο επίπεδο μεμονωμένης ζήτησης πίστωσης οδηγούν σε μια συνολικά χαμηλότερη συνολική ζήτηση. Με τη μείωση της ζήτησης, ο όγκος των δανείων πρέπει επίσης να μειωθεί. Από αυτήν την άποψη, είναι δύσκολο να υποστηρίξουμε ότι ένα απόθεμα ΜΕΔ δεν μειώνει τον δανεισμό (Aoki, Haswagawa, & Watanabe, 2009).

Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι οι αθέμιτοι δανειολήπτες θα μπορούσαν να απορροφήσουν το πλεόνασμα πίστωσης - και ως εκ τούτου, ο όγκος των δανείων δεν συρρικνώνεται - και παρόλο που μπορεί να υπάρχει ένα τέτοιο αποτέλεσμα, δεν θα περίμενε κανείς ότι οι φερέγγυοι δανειολήπτες θα συνεχίσουν να αυξάνουν τη ζήτηση για να αντισταθμίσουν πλήρως την εξαφάνιση της ζήτησης αφερέγγυων δανειζομένων, για όλα τα επίπεδα απομείωσης μιας οικονομίας. Αυτό θα μπορούσε

να θεωρηθεί ως «λογιστική ταυτότητα», που συνδέει τα ΜΕΔ με την προέλευση της πίστωσης.

Από την άλλη πλευρά, οι τράπεζες υποχρεούνται να παρακολουθούν ενεργά και να διαχειρίζονται τον πιστωτικό κίνδυνο στα δάνεια τους όπως έχει προαναφερθεί. Ως μέρος της διαχείρισης κινδύνων, επαναξιολογούν περιοδικά τα εσωτερικά τους μοντέλα πιστωτικού κινδύνου. Μετά από μια αύξηση των ΜΕΔ, οι πιθανότητες αθέτησης που παρέχονται από αυτά τα μοντέλα θα αυξηθούν. Εάν η μεταβλητή του τραπεζικού κινδύνου παραμένει σταθερή, λιγότεροι δανειολήπτες θα θεωρηθούν αξιόπιστοι. Αυτό θα «μετακινήσει τους στόχους» για τους δανειολήπτες και θα είχε ως αποτέλεσμα τη συρρίκνωση της προσφοράς δανείου, ακόμη και για εκείνους που θεωρούνται φερέγγυοι (Borio & Lowe, *Assessing the risk of banking crises*, 2002).

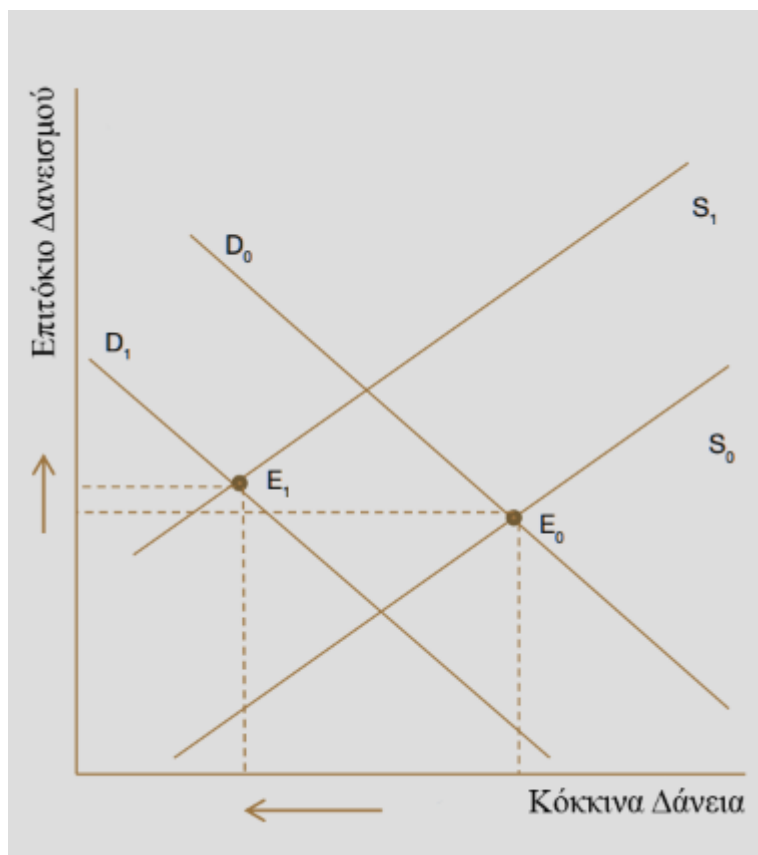
Παρακάτω αναλύεται ο κύκλος αυτών των ΜΕΔ και πως επηρεάζεται ο κύκλος των δανείων. Ξεκινάμε με ένα κλειστό τραπεζικό σύστημα με ισορροπία στην αγορά δανείων και ένα γνωστό, μικρό απόθεμα ΜΕΔ σε όλες τις τράπεζες (Εικόνα 2). Υπάρχει ένα επιτόκιο δανεισμού ισορροπίας, συνολικά, για την οικονομία, και ένα απόθεμα ισορροπίας των ΜΕΔ, όπου τα δάνεια που λήγουν αντικαθίστανται από νέες πιστωτικές ροές.

Εικόνα 2 Ισορροπία στην Αγορά Δανείων

Ξεκινώντας από αυτήν την ισορροπία, εξετάζεται ο αντίκτυπος ενός δυσμενούς μακροοικονομικού σοκ που, για τις τράπεζες, αυξάνει την προοπτική αύξησης των ζημιών στο εκκρεμές απόθεμα δανείων, καθώς τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις προσαρμόζονται στο σοκ. Ταυτόχρονα, η καμπύλη προσφοράς δανείων θα μετακινηθεί προς τα αριστερά, καθώς οι τράπεζες μειώνουν την προσφορά δανείων ενόψει της πίεσης των κεφαλαιακών αποθεμάτων τους και, ίσως, και του κόστους χρηματοδότησής τους, ενώ η καμπύλη ζήτησης για δάνεια θα μετατοπιστεί επίσης προς τα αριστερά, καθώς τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις απαιτούν λιγότερη πίστωση, λόγω της μειωμένης κατανάλωσης και των επενδύσεων (Εικόνα 3). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της ροής των νέων δανείων, καθώς και το εκκρεμές

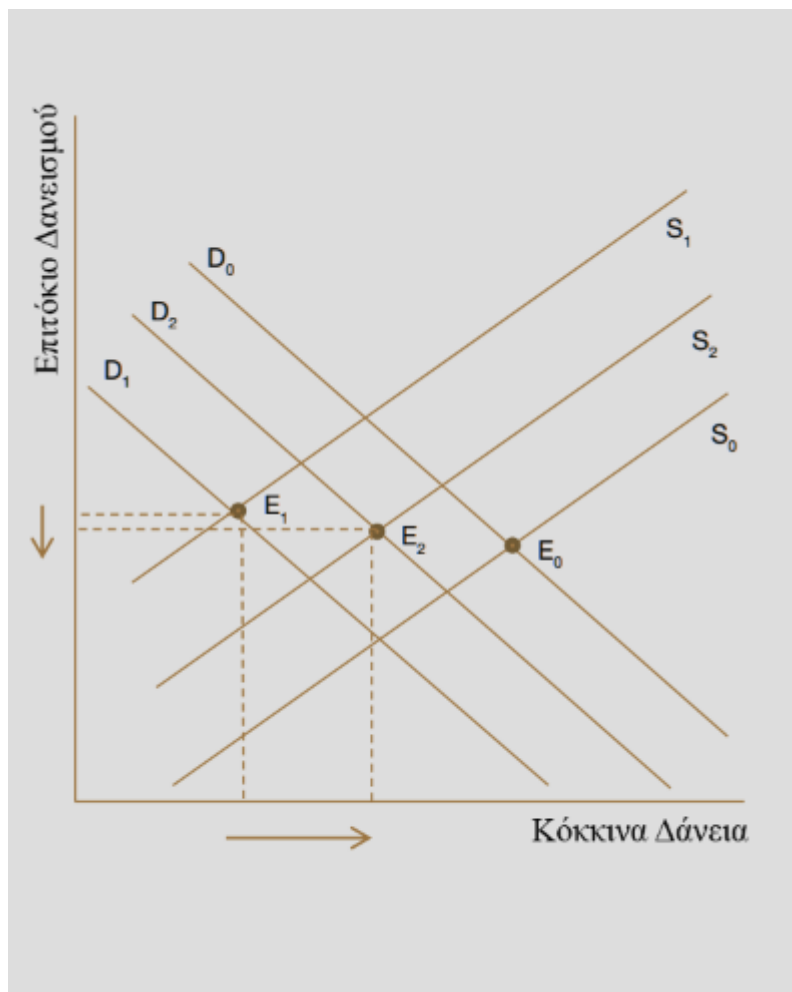
απόθεμα των δανείων, ενώ η επίδραση στα επιτόκια δανεισμού θα ήταν διφορούμενη.

Εικόνα 3 Η Επίπτωση ενός σοκ στην ισορροπία

Στη δεύτερη φάση, ο αντίκτυπος του μακροοικονομικού σοκ απορροφήθηκε, η κυκλική ανάκαμψη έχει ξεκινήσει και τα αποθέματα ΜΕΔ έχουν σταθεροποιηθεί σε υψηλό επίπεδο. Σε τέτοιες περιπτώσεις, η προσφορά δανείου μπορεί να ανακάμψει, μετατοπίζοντας προς τα δεξιά (Εικόνα 4). Αυτό μπορεί να οφείλεται στο γεγονός ότι ορισμένες «ισχυρές» τράπεζες είναι σχετικά περιορισμένες από τα αποθέματα κεφαλαίου και το κόστος χρηματοδότησής τους, δεδομένης της αντίληψης ότι οι ισολογισμοί τους είναι ισχυροί και ότι οι προσδοκίες σχετικά με τον πιστωτικό κίνδυνο και τις μελλοντικές ζημίες παραμένουν περιορισμένες. Οι «αδύναμες» τράπεζες από την άλλη πλευρά ενδέχεται να συνεχίσουν να αντιμετωπίζουν περιορισμούς δανεισμού. Το ίδιο ισχύει και για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις.

Από την πλευρά της ζήτησης, τα οικονομικά υγιή νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις ενδέχεται να μην επηρεάζονται πλέον αρνητικά από το αρνητικό οικονομικό κλίμα και μπορεί να αυξήσουν την κατανάλωση και τις επενδύσεις. Από την άλλη πλευρά, τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις με οικονομικά προβλήματα δεν θα έχουν πρόσβαση σε πίστωση και η αγορά θα έχει συρρικνωθεί από το αρχικό της μέγεθος. Υποθέτοντας ότι η προσέγγιση «λογιστική ταυτότητα» ισχύει, οι τράπεζες θα παρέχουν λιγότερη πίστωση, καθώς υπάρχει λιγότερη ζήτηση από τους φερέγγυους δανειολήπτες. Φυσικά, αυτό μπορεί επίσης να οδηγήσει σε άρνηση πρόσβασης σε πίστωση νοικοκυριών και επιχειρήσεων, εάν είναι πελάτες «αδύναμων» τραπεζών.

Εικόνα 4 Τελική φάση

Ως εκ τούτου, από τη φάση ένα έως τη δεύτερη φάση, η αγορά νέου δανεισμού έχει συρρικνωθεί καθώς οι νεοεισερχόμενοι δανειολήπτες και οι «αδύναμες» τράπεζες δεν δραστηριοποιούνται πλέον. Η πιστωτική αύξηση σε αυτή τη φάση ανάκαμψης μπορεί να παρεμποδιστεί από τις «αδύναμες» τράπεζες, εκείνες με υψηλά ΜΕΔ. Η συνδυασμένη επίδραση αυτών των δυνάμεων στη ζήτηση θα εξαρτηθεί, μεταξύ άλλων, από τη σχετική αναλογία των εξασθενημένων προς τους αθέμιτους δανειολήπτες. Έτσι, στο ελάχιστο, η πίστωση θα συρρικνωθεί σε κλίμακα ισοδύναμη με την πτώση της ζήτησης, αλλά πιθανότατα περισσότερο, εάν οι αδύναμες τράπεζες περιορίζουν την πίστωση στους φερέγγυους δανειολήπτες (Louzis, Vouldis, & Metaxas, 2012).

Συνολικά, και δεδομένου ότι απαιτείται χρόνος για τη μετάβαση από τη μία φάση στην άλλη, μπορεί να υποδηλώνει ότι η σχέση μεταξύ των νέων μετοχών δανεισμού και των ΜΕΔ ποικίλλει με την πάροδο του χρόνου. Η χρονική διακύμανση στη σχέση μεταξύ μεταβλητών και ετερογένειας μεταξύ των χωρών σε σχέση με το χρονικό διάστημα των σοκ μπορεί να περιπλέξει περαιτέρω το ζήτημα. Στην πραγματικότητα, καθώς οι επιπτώσεις ενός δεδομένου σοκ ενδέχεται να επηρεάσουν διαφορετικούς τομείς της οικονομίας με την πάροδο του χρόνου, μπορεί ακόμη και να συμβαίνει ότι εμφανίζεται για πρώτη φορά σε συγκεκριμένες κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων, πριν γίνει πιο διαδεδομένη και, ως εκ τούτου, επηρεάζει πρώτα αυτές τις τράπεζες με υψηλότερα ανοίγματα σε αυτές τις κατηγορίες περιουσιακών στοιχείων (Barth, Lin, Lin, & Song, 2008).

Εμπειρικά, η δυναμική που μόλις περιεγράφηκε παρουσιάζει μερικές ενδιαφέρουσες προκλήσεις. Στην πρώτη φάση, μετά από ένα μακροοικονομικό σοκ που μειώνει τόσο τη ζήτηση όσο και την προσφορά και προκαλεί τη συσσώρευση ΜΕΔ, τα αποθέματα ΜΕΔ δεν πρέπει να εξηγούν μειωμένο δανεισμό. Από τη μία πλευρά, η μειωμένη ζήτηση θα διαδραματίσει ρόλο, ενώ από την άλλη, οι προσδοκίες

για μελλοντικές τραπεζικές απώλειες και άλλες αβεβαιότητες ενδέχεται να επηρεάσουν την προσφορά. Συμπεριλαμβανομένης, επομένως, αυτής της φάσης συσσώρευσης ΜΕΔ σε εμπειρική ανάλυση μπορεί να οδηγήσει σε ασυνεπή ευρήματα. Η δυναμική των αποθεμάτων και ροών των ΜΕΔ μπορεί να είναι συνέπεια, αλλά όχι αιτία, των αλλαγών στη ζήτηση και την προσφορά δανείων.

Στη δεύτερη φάση, όταν τα αποθέματα ΜΕΔ έχουν συσσωρευτεί, αλλά οι νέες ροές έχουν σταθεροποιηθεί ή μειωθεί σε μεγάλο βαθμό, θα παίζουν πολλοί παράγοντες προσφοράς και ζήτησης, καθιστώντας και πάλι την εμπειρική έρευνα σε συνολικό επίπεδο εξαιρετικά δύσκολη. Η προσφορά δανεισμού μπορεί να αυξηθεί συνολικά, σε σχέση με τη φάση συσσώρευσης, καθώς οι ισχυρές τράπεζες συνεχίζουν το δανεισμό, ενώ οι αδύναμες τράπεζες θα συγκρατηθούν από τον ισολογισμό και τους περιορισμούς όρεξης κινδύνου, αλλά δεν είναι σαφές τι αποτέλεσμα μπορεί να έχουν οι διάφορες δυνάμεις που επηρεάζουν τη ζήτηση. Μπορεί η ζήτηση να ανακάμψει κάπως, ή ότι οι συνέπειες της συρρίκνωσης της αγοράς μειώνουν περαιτέρω τη ζήτηση πίστωσης. Η σύνθεση και η κατάσταση των ισολογισμών τράπεζας, εταιρείας και νοικοκυριού θα καθορίσουν το αποτέλεσμα.

Παρά τις προκλήσεις αυτές, θα πρέπει ωστόσο να είναι δυνατή η εξεύρεση σχέσης μεταξύ μετοχών ΜΕΔ και ροών νέων δανείων μέσω του καναλιού εφοδιασμού σε συγκεντρωτικά, τραπεζικά επίπεδα, καθώς οι «ισχυρές» τράπεζες εξορισμού θα έχουν σχετικά μικρότερα αποθέματα ΜΕΔ. Παρόλο που ενδέχεται να μην είναι δυνατή η αποσύνδεση των επιπτώσεων, τα υψηλά ΜΕΔ μπορεί επίσης να εξηγήσουν τη μειωμένη ζήτηση - μια τράπεζα με υψηλό αριθμό ΜΕΔ έχει, εξορισμού, μεγαλύτερο αριθμό πελατών με εξασθένηση και, επομένως, επηρεάζεται περισσότερο από τη μειωμένη ζήτηση αυτών των πελατών. Αυτή η ανησυχία πρέπει να μετριαστεί εστιάζοντας την ανάλυση σε μεγάλες τράπεζες που λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο ή ακόμη και σε διασυνοριακό περιβάλλον, και σε αρκετούς κλάδους. Από την άλλη πλευρά, η εστίαση σε τέτοιες τράπεζες μπορεί να θολώσει τη σχέση, για παράδειγμα όταν οι διασυνοριακές τράπεζες συσσωρεύουν ΜΕΔ εκτός της ζώνης του ευρώ και ενδέχεται να μην τους θεωρούν περιορισμούς στο δανεισμό σε πελάτες της ζώνης του ευρώ (Alessandri & Nelson, 2015).

3.2 Διαχείριση Κόκκινων Δανείων

Ιστορικά, το μερίδιο των κόκκινων δανείων αυξήθηκε σε σχέση με τις οικονομικές κρίσεις, όπως συνέβη στην Ευρώπη σε συνδυασμό με την τελευταία περίοδο κρίσης. Όταν υπάρχουν μεγάλοι όγκοι κόκκινων δανείων, προηγείται συνήθως από έντονη πιστωτική αύξηση, με αποτέλεσμα υψηλότερους δείκτες δανείου-προς-αξία μεταξύ εταιρειών και νοικοκυριών. Κατά τη διάρκεια αυτών των περιόδων, ο ανταγωνισμός στην αγορά δανεισμού συχνά κλιμακώθηκε, γεγονός που οδήγησε σε πολλές περιπτώσεις στις τράπεζες να γίνουν πιο επιεικείς στον δανεισμό τους. Με άλλα λόγια, έχουν αυξήσει τον κίνδυνο στο δανεισμό τους. Μεγαλύτερη μόχλευση, χαμηλότερη πιστωτική ποιότητα και άλλες ευπάθειες που έχουν συσσωρευτεί συχνά σε περιόδους οικονομικής άνθησης, στη συνέχεια, όταν η οικονομία έχει υποχωρήσει, είχε ως αποτέλεσμα μεγάλους όγκους κόκκινων δανείων. Ο τραπεζικός τομέας, με άλλα λόγια, υποτίμησε συχνά τον κίνδυνο δανεισμού του σε περιόδους οικονομικής άνθησης, ο οποίος είχε σημαντικές συνέπειες στην οικονομική ύφεση (Borio & Lowe, 2002).

Κατά κανόνα, οι τράπεζες που υποφέρουν από μεγάλο όγκο κόκκινων δανείων πρέπει να ενοποιήσουν τους ισολογισμούς τους για να τους επιτρέψουν να εκδώσουν νέα δάνεια και, συνεπώς, να ανακτήσουν την κερδοφορία τους. Υπάρχουν διαφορετικοί τρόποι για να το κάνουν αυτό οι τράπεζες. Το πρώτο βήμα είναι η τράπεζα να πραγματοποιήσει διάλογο με τον δανειολήπτη με σκοπό να διερευνήσει τους όρους αποπληρωμής του δανείου. Εάν η αποπληρωμή εξακολουθεί να θεωρείται δυνατή, η τράπεζα και ο δανειολήπτης μπορούν να επαναδιαπραγματευτούν τους όρους της σύμβασης δανείου, για παράδειγμα με την παράταση της διάρκειας του δανείου ή την προσαρμογή του επιτοκίου. Αυτή η πιθανότητα έχει καταχραστεί σε ορισμένες περιπτώσεις μέσω αυτού που είναι γνωστό ως «αιιθαλής», δηλαδή όταν οι τράπεζες επαναδιαπραγματεύονται και ανανεώνουν δάνεια, αποκλειστικά με σκοπό την αποφυγή διαγραφών, αντί να τα χαρακτηρίζουν ως κόκκινα δάνεια (Bholat, Lastra, Markose, & Sen, 2016).

Εάν, μετά από επαναδιαπραγμάτευση, ο δανειολήπτης δεν είναι ακόμη σε θέση να πληρώσει, η τράπεζα μπορεί να κινήσει νομικές διαδικασίες για να αναλάβει

οποιαδήποτε υποκείμενη εγγύηση. Η τράπεζα μπορεί στη συνέχεια να πουλήσει την εγγύηση για να πάρει τα χρήματά της. Μια άλλη εναλλακτική λύση είναι η τράπεζα να πουλήσει το κόκκινο δάνειο σε τρίτο μέρος. Στην Ευρώπη, τέτοιες πωλήσεις έγιναν δυσκολότερες από το γεγονός ότι η λογιστική αξία των κόκκινων δανείων ήταν συχνά υψηλότερη από την αξία που οι εξωτερικοί αγοραστές ήταν πρόθυμοι να πληρώσουν. Ο κύριος λόγος είναι ότι οι τράπεζες, σε πολλές περιπτώσεις, ήταν απρόθυμες να καταγράψουν την αξία των κόκκινων δανείων τους σε επαρκή βαθμό. Πολλές τράπεζες δεν είχαν επαρκή ίδια κεφάλαια και ως εκ τούτου κινδύνευαν να γίνουν αφερέγγυες αν οι διαγραφές τους ήταν σωστές. Η αβεβαιότητα σχετικά με την τιμολόγηση στη δευτερογενή αγορά μπορεί επίσης να οφείλεται στη χαμηλή διαφάνεια, γεγονός που καθιστά δύσκολο για τους επενδυτές να εκτιμήσουν τι αξίζει το δάνειο (Aiyar, και συν., 2015).

Τα ερωτηματικά σχετικά με την ταξινόμηση και την πρόβλεψη για κόκκινα δάνεια δημιούργησαν μεγάλη αβεβαιότητα σχετικά με την ικανότητα επιβίωσης των τραπεζών, δηλαδή εάν έχουν επαρκή κεφάλαια για να τους επιτρέψουν τελικά να διαχειριστούν τις πιστωτικές τους απώλειες χωρίς να γίνουν αφερέγγυοι. Αυτή η αβεβαιότητα κατέστησε δυσκολότερο για τις προβληματικές τράπεζες να εξασφαλίσουν συνεχή χρηματοδότηση και να προμηθευτούν νέο κεφάλαιο από επενδυτές. Πολλές τράπεζες, μετά την τελευταία περίοδο κρίσης, εξαρτώνται από τα εθνικά προγράμματα στήριξης και την προσωρινή χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ). Υπό το πρίσμα αυτό, ορισμένοι θεωρούν ότι ενδέχεται να χρειαστεί να κλείσουν τράπεζες που δεν είναι βιώσιμες και να προωθηθεί η ενοποίηση του τραπεζικού τομέα προκειμένου να σπάσει η αρνητική σπείρα γεγονότων. Για παράδειγμα, η ΕΚΤ θεωρεί ότι η ενοποίηση στον τραπεζικό τομέα θα μπορούσε να επιφέρει οικονομίες κλίμακας όσον αφορά τη διαχείριση και τη διάθεση των κόκκινων δανείων (ECB, 2017).

3.3 Παράγοντες που επηρεάζουν τη διαχείριση των επισφαλών δανείων

Η εταιρική κουλτούρα, η όρεξη κινδύνου και οι εσωτερικές διαδικασίες είναι ειδικοί για την τράπεζα παράγοντες που διέπουν την ποιότητα του δανεισμού και πόσο καλά μπορεί μια τράπεζα να διαχειριστεί νέες ροές επισφαλών δανείων (ESRB,

Report on macroprudential approaches to non-performing loans, 2019). Ο κύκλος ζωής ενός δανείου μπορεί, με απλουστευμένους όρους, να χωριστεί σε τρία στάδια. Ο τρόπος με τον οποίο οι τράπεζες διαχειρίζονται κάθε στάδιο καθορίζει πόσο μεγάλος κίνδυνος γίνεται ο όγκος των επισφαλών δανείων και την επίδρασή τους στην κερδοφορία των τραπεζών και τη μακροπρόθεσμη ικανότητα επιβίωσης. Το πρώτο στάδιο είναι η πιστοληπτική αξιολόγηση των τραπεζών, η οποία καθορίζει εάν ένα δάνειο πρόκειται να χορηγηθεί ή όχι. Μεταξύ των παραγόντων που αναλύθηκαν είναι η ικανότητα του δανειολήπτη να εξοφλήσει το δάνειο. Το δεύτερο στάδιο είναι η συνεχής παρακολούθηση των δανείων, σύμφωνα με την οποία η τράπεζα διασφαλίζει συνεχώς ότι ο δανειολήπτης δεν παραβιάζει ή κινδυνεύει να παραβιάσει τους όρους του δανείου. Το τρίτο και τελευταίο στάδιο είναι η διαχείριση ενός δανείου αφού έχει χαρακτηριστεί ως κακό. (ESRB, Report on macroprudential approaches to non-performing loans, 2019)

Οι τράπεζες είναι οι ίδιες υπεύθυνες για την ύπαρξη εσωτερικών διαδικασιών για τη διασφάλιση υγιούς δανεισμού, την αποτελεσματική παρακολούθηση των δανείων και τη σωστή διαχείριση των επισφαλών δανείων μόλις εμφανιστούν. Η εξασφάλιση αυτού απαιτεί αποτελεσματική εποπτεία τραπεζών. Οι εποπτικές αρχές παρακολουθούν συνεχώς τους κινδύνους και τη συμμόρφωση των τραπεζών, για παράδειγμα διασφαλίζοντας ότι έχουν προβεί σε σωστές προβλέψεις ζημίας. Άλλοι καθοριστικοί παράγοντες που επηρεάζουν την ικανότητα των τραπεζών να διαχειρίζονται τα επισφαλή δάνεια είναι διαρθρωτικοί παράγοντες όπως ο σχεδιασμός των κανόνων περί αφερεγγυότητας, η πτωχευτική νομοθεσία και η λειτουργία της δευτερεύουσας αγοράς για τα επισφαλή δάνεια (Bholat, Lastra, Markose, & Sen, 2016).

Όσο νωρίτερα μια τράπεζα εντοπίσει προβλήματα στο δανεισμό της και αρχίσει να εφαρμόζει μέτρα, τόσο περισσότερες είναι οι πιθανότητες να είναι σε θέση να αντισταθμίσει τα υψηλά επίπεδα επισφαλών δανείων. Οι τράπεζες θα πρέπει συνεπώς να ελέγχουν συνεχώς τα πιστωτικά τους χαρτοφυλάκια. Η παρακολούθηση δανείων περιλαμβάνει επίσης τη διαχείριση της υποκείμενης ασφάλειας. Είναι σημαντικό η ασφάλεια να αποτιμάται σωστά και οι τράπεζες να επιτρέπουν

φτωχότερες οικονομικές συνθήκες ή πτώση των τιμών των περιουσιακών στοιχείων που προκαλούν τη μείωση της αξίας της ασφάλειας.

Τέλος, υπάρχουν πολλοί διαρθρωτικοί παράγοντες που επηρεάζουν τον τρόπο διαχείρισης των επισφαλών δανείων. Η αποτελεσματικότητα του νομικού συστήματος μπορεί, για παράδειγμα, να καθορίσει πόσο γρήγορα είναι δυνατόν να συνειδητοποιήσουμε την αξία της ασφάλειας που συνδέεται με τα επισφαλή δάνεια. Ένα αναποτελεσματικό σύστημα θα μπορούσε να δυσκολευτεί τόσο να εκτιμήσει ένα δάνειο όσο και να το πουλήσει σε εξωτερικό μέρος. Υπάρχουν σημαντικές διαφορές στην ΕΕ σήμερα στους κανονισμούς περί αφερεγγυότητας και απουσιάζουν επίσης σαφείς οδηγίες δανεισμού. Η επανεξέταση και η εναρμόνιση του νομικού πλαισίου σχετικά με τα επισφαλή δάνεια, για παράδειγμα η κοινή νομοθεσία περί πτώχευσης, θα μείωνε συνεπώς τον κίνδυνο να αυξηθεί τόσο πολύ το ποσό των επισφαλών δανείων, γεγονός που αποτελεί απειλή για το χρηματοπιστωτικό σύστημα. Πρόσφατα ελήφθησαν πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ για την αντιμετώπιση αυτών των διαρθρωτικών προβλημάτων.

3.4 Η ανάκαμψη μετά την οικονομική κρίση

Σε αντίθεση με την ΕΕ, ο όγκος των ΜΕΔ μειώθηκε σχετικά γρήγορα στις ΗΠΑ μετά την κρίση και τα τελευταία χρόνια επέστρεψε σε επίπεδα πριν από το 2008. Υπάρχουν πολλοί αισθητοί λόγοι για τους οποίους η ανάκαμψη ήταν πιο αργή στην ΕΕ. Ένας σημαντικός λόγος είναι ότι η ΕΕ, τη στιγμή της χρηματοπιστωτικής κρίσης και σε αντίθεση με τις ΗΠΑ, δεν είχε κοινή τραπεζική εποπτεία. Όλες οι ευρωπαϊκές τράπεζες ήταν υπό εθνική εποπτεία, με διαφορετικούς κανονισμούς που πρέπει να ακολουθούν. Δεν υπήρχε κοινός ορισμός των επισφαλών δανείων στην ΕΕ, ούτε σαφείς κανόνες για την αντιμετώπιση των επισφαλών δανείων μόλις είχαν προκύψει. Αυτό επέτρεψε στις προβληματικές ευρωπαϊκές τράπεζες να αναβάλουν τα προβλήματα και, ως εκ τούτου, να αποφύγουν τη συνεχή αντιμετώπιση των ΜΕΔ τους. Στις ΗΠΑ, ακόμη και πριν από την κρίση, υπήρχε πιο ομοιόμορφη εποπτεία των τραπεζών και σχετικά αυστηροί κανονισμοί. Αυτό επέτρεψε την αποφυγή πολλών από τα προβλήματα που προέκυψαν στην Ευρώπη. Για παράδειγμα, στις ΗΠΑ υπήρχαν σαφείς κανόνες που καθορίζουν πότε, το αργότερο, τα επισφαλή δάνεια

πρέπει να διαγραφούν στο σύνολό τους και κανόνες για την αποτίμηση της υποκείμενης ασφάλειας. Υπάρχουν επίσης διαφορές στο φορολογικό σύστημα σε σύγκριση με τις ευρωπαϊκές χώρες, οι οποίες δίνουν στις τράπεζες στις ΗΠΑ ισχυρότερα κίνητρα για τη διαχείριση των επισφαλών δανείων τους σε πρώιμο στάδιο (ESRB, 2018).

Στην ΕΕ, μπορούν να εντοπιστούν διάφοροι διαρθρωτικοί παράγοντες, οι οποίοι, μετά την κρίση, καθυστέρησαν την ενοποίηση των επισφαλών δανείων στο τραπεζικό σύστημα. Παραδείγματα αυτού είναι οι αναποτελεσματικοί κανονισμοί περί αφερεγγυότητας και οι διαδικασίες πτώχευσης που μπορεί να χρειαστούν πολλά χρόνια για να ολοκληρωθούν. Σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες, αυτό συνεπάγεται ότι οι τράπεζες περνούν μακρές και περίπλοκες διαδικασίες προτού μπορέσουν να αποκτήσουν υποκείμενη ασφάλεια. Το έκανε επίσης λιγότερο ελκυστικό για τους εξωτερικούς επενδυτές να αγοράζουν επισφαλή δάνεια από τράπεζες. Τέλος, στις ΗΠΑ, η ενοποίηση των επισφαλών δανείων από τις τράπεζες διευκολύνθηκε από την ύπαρξη μιας καθιερωμένης και εύρυθμης δευτερεύουσας αγοράς για αυτές, κάτι που δεν συνέβη στην Ευρώπη. Η ανεπαρκής διαγραφή, η χαμηλή διαφάνεια σχετικά με τα επισφαλή δάνεια και οι διαφορές στην εθνική νομοθεσία είναι παραδείγματα παραγόντων που έχουν εμποδίσει την εμφάνιση μιας παρόμοιας δευτερογενούς αγοράς στην ΕΕ (Erdinc & Gurov, 2016).

Στον παρακάτω πίνακα εμφανίζονται στοιχεία για τις χώρες της Ευρώπης σχετικά με τα ΜΕΔ από την ECB για το 2018.

Χώρα	Συχνότητα	Αριθμός Τραπεζών	Σύνολο Ενεργητικού	Ποσοστό ΜΕΔ (% του συνόλου των δανείων)
Αυστρία	81	6	2.0	3.6
Βέλγιο	28	2	1.8	2.5
Γαλλία	108	8	27.8	2.5
Γερμανία	156	13	13.3	1.6
Ελλάδα	56	4	1.0	43.5
Ιρλανδία	36	3	0.5	12.7

Ισπανία	154	11	13.2	4
Ιταλία	119	9	8.4	11.1
Λιθουανία	14	1	0.0	4.7
Μάλτα	28	2	0.1	3.4
Ολλανδία	42	3	7.9	2.3
Πορτογαλία	42	3	0.9	16.2
Σλοβενία	24	2	0.1	4.8
Φινλανδία	20	2	0.9	1.4
ΕΕ	908	69	77.8	3.1

4 Συμπεράσματα

Μεγάλος όγκος επισφαλών δανείων μπορεί να προκαλέσει προβλήματα στις τράπεζες με την κεφαλαιακή τους επάρκεια και, στη χειρότερη περίπτωση, μπορεί να οδηγήσει σε χρεοκοπία. Τα επισφαλή δάνεια επηρεάζουν επίσης αρνητικά την κερδοφορία των τραπεζών, καθιστώντας πιο δύσκολο για αυτούς να εκδώσουν νέα δάνεια, τα οποία μπορούν να εμποδίσουν τη μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη. Τα επισφαλή δάνεια αυξάνουν επίσης την αβεβαιότητα στο τραπεζικό σύστημα, με αποτέλεσμα αυξημένους κινδύνους χρηματοοικονομικής σταθερότητας. Οι ίδιες οι τράπεζες είναι τελικά υπεύθυνες για την εξασφάλιση χρηστού δανεισμού, την αποτελεσματική παρακολούθηση των δανείων και τη σωστή διαχείριση των επισφαλών δανείων. Ως εκ τούτου, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι κίνδυνοι από τα επισφαλή δάνεια, τα προβλήματα πρέπει να αντιμετωπιστούν σε πρώιμο στάδιο. Αυτό απαιτεί υψηλό επίπεδο διαφάνειας σχετικά με τα επισφαλή δάνεια και κατάλληλη εποπτική διαδικασία.

5 Βιβλιογραφία

- Aiyar, S. B., Garrido, J., Ilyina, A., Jobst, A., Kang, K., Kovtun, D., . . . Monaghan, D. M. (2015). *A strategy for resolving Europe's problem loans*. International Monetary Fund.
- Albertazzi, U., & Gambacorta, L. (2009). Bank profitability and the business cycle. *Journal of Financial Stability*, 393-409.
- Alessandri, P., & Nelson, B. D. (2015). Simple banking: Profitability and the yield curve. *Journal of Money, Credit and Banking*, 143-175.
- Aoki, S., Hasugawa, T., & Watanabe, S. (2009). *Supply and demand factors of stagnant bank lending in the US and Europe: comparison with Japan's post-bubble period*. Narita: Bank of Japan Review.
- Barth, J., Lin, C., Lin, P., & Song, F. (2008). Corruption in bank lending to firms: crosscountry micro evidence on the beneficial role of competition and information sharing. *Journal of Financial Economics*, 361-388.
- Bholat, D., Lastra, R. M., Markose, M. A., & Sen, K. (2016). *Non-performing loans: regulatory and accounting treatments of assets*. Bank of England .
- Borio, C., & Lowe, P. (2002). *Assessing the risk of banking crises*. BIS.
- Borio, C., Gambacorta, L., & Hofmann, B. (2015). *The influence of monetary policy on bank profitability*. BIS.
- Cade, E. (1999). *Managing Banking Risks*. Chicago: Glenlake Publishing Company, Ltd.
- De Servigny, A., Renault, O., & de Servigny, A. (2004). *Measuring and managing credit risk*.
- Del Giovane, P., Eramo, G., & Nobili, A. (2011). Disentangling demand and supply in credit developments: a survey-based analysis for Italy. *Journal of Banking and Finance*, 2719-2732.
- ECB. (2017). *Guidance to banks on non-performing loans*. ECB.
- English, W. B. (2002). Interest rate risk and bank net interest margins. *BIS Quarterly Review*, 67-82.
- Erdinc, D., & Gurov, A. (2016). The effect of regulatory and risk management advancement on non-performing loans in European banking, 2000–2011. *International advances in economic research*, 249-262.
- ESRB. (2018). *Approaching non-performing loans from a macroprudential angle*. ESRB.
- ESRB. (2019). *Report on macroprudential approaches to non-performing loans*. ESRB.
- Ferreti, F. (2007). Consumer credit information systems: a critical review of the literature. Too little attention paid by lawyers? *European Journal of Law and Economics*, 71-88.
- Financial Services Committee. (2017). *Report of the FSC subgroup on non-performing loans*. FSC.

- Fourie, L. J., Falkena, H. B., & Kok, W. J. (1998). *The South African Financial System*. Johannesburg: Thomson Publishing.
- Gehrig, T., & Stenbacka, R. (2007). Information sharing and lending market competition with switching costs and poaching. *European Economic Review*, 77-99.
- Genay, H., & Podjasek, R. (2014). *What is the impact of a low interest rate environment on bank profitability*. Chicago.
- Goldberg, L. S. (2009). Understanding banking sector globalization. *IMF Staff Papers*, 171-197.
- Grodzicki, M., Laliotis, D., Leber, M., Martin, R., O'Brien, E., & Zboromirski, P. (2015). Resolving the legacy of non-performing exposures in euro area banks. *Financial Stability Review*, 146-154.
- Hempell, H., & Kok Sorensen, C. (2010). *The impact of supply constraints on bank lending in the euro area: crisis induced crunching?* ECB.
- Jentzsch, N. (2008). An economic analysis of China's credit information monopoly . *China Economic Review*, 537-550.
- Kallberg, J., & Udell, G. (2003). The value of private sector business credit information sharing: the US case. *Journal of Banking and Finance*, 449-469.
- Louzis, D., Vouldis, A., & Metaxas, V. (2012). Macroeconomic and bank-specific determinants of NPL in Greece: a comparative study of mortgage, business and consumer loan portfolios. *Journal of Banking and Finance*, 1012-1027.
- Mac Donald, S. S., & Koch, T. W. (2006). *Management of Banking*. USA: Thomson - South Western.
- McCarthy, M. G., Schneider, D. K., & Tibb, S. L. (2010). Investments and loans reported by the 10 largest U.S banks. *Journal of Bank accounting and Finance Dec 2009- Jan 2010*, 19-24.
- Packer, F., Nikola, A., & Tarashev, A. (2011). Rating methodologies for banks. *BIS Quarterly Review*, 45-59.
- Reed, E. W., Cotter, R. V., Gill, E. K., & Smith, R. K. (1976). *Commercial Banking*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Rose, P. (2002). *Commercial Bank Management*. New York: McGraw-Hill.
- Ross, I., Westerfield, P., & Jaffe, K. (1999). *Corporate Finance*. Boston: McGraw-Hill.
- Saunders, A., & Cornett, M. M. (χ.χ.). *Financial Institution Management*. New York: McGraw-Hill.
- Shofiqul, I., Nikhul, S., & Mannan, A. (2011). *Non-performing Loans: Its causes, consequence and some learning,*. American International University, Bangladesh, East West University, Stamford University. .

Sinkey. (2002). *Commercial Bank Financial Management in the Financial-Services Industry*. New Jersey: Prentice Hall.

Wei-Shong, L., Peter, M., & Kuo-Chung, A. (2006). The internal performance measures of bank lending: a value-added approach, Benchmarking. *An International Journal*, 272-289.